

„Primorec“
izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi torek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštni stroški.
„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnništvo je v Gosposki
ulici št. 9

Primorec

Oglasi
se plačujejo za trisopno
petit-vrsto:
enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „
večkrat po pogodbi.
Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

Domače in razne novice.

* **„Slovensko bralno in podporno društvo“** v Gorici — se udeleži letos na praznik sv. Rešnjega Telesa vsakoletne procesije z zastavo na čelu. Odbor vabi zategadelj p. n. gg. društvenike, da se udeležijo procesije v obilnem številu, kajti treba je, da bo naše društvo častno zastopano, ko mu bo na čelu društvena zastava. Zbirališče bo v društvenih prostorih ob 7½ zjutraj.

* **Izpit.** — Na ženskem učiteljskem v Gorici so pričeli učeraj pismeni zrelotni izpiti. 10. julija začnejo baje ustni izpiti.

* **O slovenski propovedi na Gradu** piše „P. L.“: Naprosili so nas, naj objavimo resnico o tej stvari. Duhovščina se je vdeležila šmarnc na Gradu le zadnji dan in to na izrecno prošnjo ljudstva. Blg. g. Rocca, ki je znan kot vnet katoličan, pa brez sovraštva do Slovencev, je osebno in večkrat naprosil č. g. Andr. Pavlica, naj bi ob sklepu šmarnc izpregovoril nekoliko besed po italijanski in slovenski, kar je č. g. A. P. tudi storil v pričo veleč. g. župnika: Ljudstvo je bilo prav veselo in se je dušnim pastirjem zahvalilo. Dva zlikovca, menda ravno stavca pri Paternolli-ju, sta objavila judinj Luzzato, ki je potem stvar vrgla v „Corriere“. Blg. g. Rocca je takoj poslal pojasnilo uredništvu kat. lista „Eco“, ki je objavil, ko bo imel dovolj prostora. Sicer pa je č. g. A. P. že v drugič govoril po slovenski na Gradu in bo tudi še, kadekoli se mu bo prav zdelo, o čemur se bo posvetoval s svojim veleč. g. župnikom, ne z judinjo ali nje somišljeniki.

* **Hannibal ante portas.** Zgodilo se je! Roka se nam trese, pero nam zastaja, ko imamo zapisati grozen zločin, ki se je dovršil dne 31. maja na Gradu v Gorici v cerkvi sv. Duha. Zločinec je neki vikar Andrej Pavlica prišel h nam Bog ve od kod. Ko je ta porednež letos završil šmarnc po navadi, obrnil se je do nekaterih pobožnih siromakov, ki so celi mesec hodili častit Matter Božjo. In kaj je storil? Ali je morda vstrelil vanje? Ne! Rekel jim je par prijaznih besed tudi — po slovenski. Oj grozna brezsrčnost! Vsa pobožna srca so krvavela, vsi cerkveniki so bili po koncu v strahu, kaj poreče „Corriere“. Godili so se tudi razni čudeži, kakoršni so se godili v Rimu, ko je Hannibal pobil rimsko vojsko: en petelin sprevrgel se je v kokos in je začel kokodakati; en vol se je sam odvezal in je prišel v drugo nastropje h neki stari babi, katere se dedec tako vstrašil, ko je zagledal vso raztrgano in umazano, da se je takoj vrnil v hlev h praznim jaslom, kar je bilo še več čudo; gospodu, koji je ves iz sebe letel v urad poročat o tej grozovitosti, se je en pes zaletel pod noge. Gospod je psu nogo premastil, a pes je gospodu hlače raztrgal, vsled česar bo velika pravda pred sodiščem v Getu itd. itd. Vse te čudeže bode preiskala kraljeva akademija v Rimu in ko bodo izpričani, zidali bodo v Gorici novo sinagogo novim svetnikom: narodno cerkev. Razburjenost se pa nikakor še ni podela. Može se posvetujejo, kaj bi storili v zadoščenje takega bogoskrunstva. Eni svetujejo, da naj se stvar predloži sv. očetu in to o priliki, ko pojde v jeseni zopet romarski vlak v Loreto ali Rim, drugi pa menijo, da je Lev XIII. vže

prestar in duševno onemogel, da bi upal se rešiti tako veliko uprašanje, in da je torej najbolje počakati, dokler pride drug papež na Petrov prestol. Na vsaki način pa mora se preklicati Andreja Pavlica! „P. L.“

* **Šulferajnska slavnost.** — V nedeljo popoldne se je vršila v Tivoli večja slavnost goriške podružnice nemškega šulferajna; dež pa jo je zelo skazil. — Pri tem društvu delujejo večinoma c. kr. uradniki; moralno jih podpirajo tudi Lahi iz samega strahu pred Slovenci in si gojé tako gada na prsih. — „Šulferajn v Gorici!“ ali ni to škandal?!?

* **Potres.** — Učeraj ob 2¼ po noči je bil precej močan valovit potres od vzhoda proti zahodu. Čutili so ga tudi v Trstu in v drugih krajih. — Sploh pa trdè nekateri, da kaj malega je vedno čutiti, da se zemlja trese.

* **Lokalna železnica Trst - Sežana.** C. kr. trg. ministerstvo je naročilo namestništvu v Trstu, da prične komisijonalno ogledovanje črte za lokalno železnico na ozki tir (parni tramvaj) Trst - Sežana. Načrt za to progo sta predložila tovarnar Ljudevit Nairz in inženir Karol pelz v Trstu. Ta proga naj bi šla iz Trsta preko Opčin do Sežane; široka naj bi bila 0.76 m.

* **„Triester Zeitung“** je znano nemško glasilo tržaške vlade. Ta list je objavil v petek o goriskem mestnem zastopu članek, kateremu smo se Slovenci prav srčno smejali. Tržaški skrbi tetki je naš zastop vzgledno zmeren, vzgleden, avstrijski; izbrani mestni očetje so pravi zastopniki meščanstva. Prav značilna za stvarnost (Objectivität) tega zastopa je okolnost, da sedi v njem tudi jeden — Nemec (a skoro že polasčen. Ured. „Pr.“). — Zares, grozna pravičnost — za Nemce. Da pa Slovenci tam niso zastopani, dasi jih živi tu najmanj 7000, to pa tržaški baburi celó ugaja. Skratka: članek je naravnost škandalozen! Goriški Slovenci vemo, kak veter piše v rmini hiši. A škodil ne bo nam, marveč drugim, nad katerimi se uresničuje rek: Kogar hoté bogovi pogubiti, udarijo ga s slepoto. (Več prihodnjic v „Soči“).

* **Požrtvovalnost na Krasu.** — Častno mesto med darovalci za Ljubljano in druge po potresu poškodovane kraje na Kranjskem zavzemajo občine na Krasu, posebno pa sežanskega političnega okraja, ki so dosedaj odposlale potom c. kr. okrajnega glavarstva v Sežani na c. kr. namestništvo v Trstu sledeče zneske v gorenje svrhe, in sicer županstva: Komen gl. 50, Povir gl. 44, Sežana gl. 300, odbor veselice v Sežani na korist Ljubljancem pa gl. 225, Skopo 35 gl. 18 kr., Temnica gl. 30, Brestovica 18 gl. 08 kr., Naklo gl. 40, Tomaj 43 gl. 50 kr., Storje gl. 93, Štanjel gl. 50, Tomaj (2. donesek) 15 gl. 40 kr., Velikirepen 65 gl. 75 kr. in 5 lir, Lokev gl. 100, Avber gl. 11, Selo 9 gl. 90 kr., Škrbina 16 gl. 31 kr., Pliskovica gl. 11 10 kr., Kopriva 16 gl. 76 kr., Velikidol gl. 10., Gabrovica gl. 12. Skupni znesek torej 1196 gl. 98 kr. in 5 lir.

Poleg tega ste odposlali županstvu Naklo in Nabrežina izdatna zneska naravnost mestnemu magistratu v Ljubljano.

Duhovska urada v Škrbini sta nabrala prvi svoto 7 gld. 50 kr. drugi 18 gld. 10 kr. in odposlala potom omenjenega okrajnega

glavarstva. Tudi ostali duhovski uradi nabrali so v cerkvah precejšnje svote in odposlali na pristojne ordinarijate.

* **Nova vilenica.** — Blizu cerkve sv. Valentina pri Zdravščini so našli neko podzemeljsko jamo ali vilenico. Kakošna je, ne vemo še.

* **Iz Amerike.** Dobrodelni koncert na korist po potresu prizadetim Ljubljancem je priredilo avstro-ogersko društvo v Grand Central Palace, 43d Street and Lexington Ave. v nedeljo 26. maja ob 8. uri zvečer. Program je bil zelo obširen in zanimiv, sodelovalo je nemško avstrijsko pevsko društvo in ogersko, med posameznimi točkami je kazal meglene podobe prizorov v Ljubljani g. prof. Smutny. Koncert je bil dobro obiskan. — Novo mašo bode služil v Red Jacketu, Mich., naš rojak čast. g. Anton Hodnik. (Dneva še ne vemo natančno in ga naznamo ob svojem času.) Slovenci v Red Jacketu in Calumetu bodo imeli redko in gotovo tudi sijajno svečanost; v to nam jamči znano rodoljubje in za vse plemenito vneta srca ondašnjih Slovencev. — Poročil se je dne 18. maja v nemški katoliški cerkvi na 3. cesti v New Yorku g. Karol Adamič doma iz Ribnice na Kranjskem z gospico Rosi Rojančevó doma iz Ihama na Gorenjskem. „Gl. Nar.“

* **Iz Kamenj** pod Čavnom nam poročajo, da so od tamkaj poslali za nesrečne Ljubljance in okoličane: 40 gld. je dala občina Vrtovin, 64 gld. 22 kr. so pa položili župljani pri splošnem darovanju na oltar v Kamnjah.

* **Šolstvo v Gorici.** — Predzadnja „Soča“ je objavila statistično tabelo o šolstvu na Goriškem, iz katere je razvidno, da je v Gorici najslabše poskrbljeno za ljudskošolski pouk, dasi so državne in zasebne šole poučevale v šolskem letu 1893/4 nič manj nego 1571, dočim jih je hodilo v mestne šole le 1055; celih 721 jih pa ni hodilo v nikako šolo. Posebno kričé je pa dokaz, da vsak otrok stane v mestnih šolah nad 30 gld., dočim stane na deželi največ 8 gld. — Ta članek je zelo zbodel gospodo za „Corrierom“; zato je ta list od sobote objavil obširnejši uvodni članek, v katerem hoče pobiti „Sočine“ trditve. Ali „Corriere“ se je zelo prevaril, ako meni, da je koga prepričal o neresničnosti pobijanega članka, kajti vse številke so uradno določene iz spisov in aktov, katere je dal na razpolago sam mestni šolski svet.

* **Iz Bolea:** — „Skoro ves majnik smo imeli deževno vreme. Vsled tega naše „olepševalno društvo“ ni moglo začeti svojega delovanja, kakor druga leta. — Ali zdaj imamo že lepše dneve; trebalo bi torej nadaljevati pričeto delo, vsaj ono, kar je treba popraviti ali urediti. Posebno na Klančiču je treba kaj storiti, predno pridejo tujci.

Tudi tu pri nas smo zbirali za svoje nesrečne brate na Kranjskem. Če tudi naše gmotno stanje ni posebno ugodno, vendar smo zbrali 104 gld. 20 kr.“

* **Županija Kobarid** je imela do letos le 12 mož v starašinstvu; letos jih je volila prvič 18. — Šest je ostalo starih, a 12 je novih starašin. Kako so vladali stari, to vemo; tudi na deželnem odboru so bili na

dobrem glasu; — kakó bodo znali gospodariti novi, to se pokaže. — (O zadnjih volitvah in o sodnji glej bolj zadalj).

Osebnosti. — Č. g. Štefan Valentinčič v Velikemdlu pojde za vikarija v Mirnik. Častitamo Mirničanom, da dobé takó skrbnega dušnega pastirja!

Gosp. Anton Štok, začasni vodja pošnega urada na kolodvoru, je napravil višji pošni izpit. G. Štok je rodóm Kraševac; ali je po duhu kaj Slovence, ne vemo.

† **Anton Eržen.** — V zadnji številki „Soče“ smo naznanili smrt vseskozi pošnega moža, kateremu je bilo v prsih iskreno slovensko srce, kakoršnih ni mnogo njegove starosti v uradniških stanovih. — Rodóm je bil Cerkljan; star pa 62 let. Pokojnik je dovršil gimnazijo v Gorici in je potem šel v semenišče; ali pozneje je izstopil in šel k vojakom, potem je odslužil pri orožnikih kot stražmojster. Na to je postal davkarski uradnik, a pozneje je bil imenovan blagajnikom pri c. kr. gozdnem uradu v Gorici, kjer je služil do smrti. — Pokojnik je bil vedno član raznih narodnih društev, posebno zvest pa „Goriški Čitalnici“, kjer je bil gotovo vsak dan ob določenem času; več let je bil marljiv in zelo skrben denarničar. Svojo rodbino je vzgojil prav uzorno v poštem slovenskem duhu, česar ne opazimo niti pri raznih slovenskih prvaki, ki niso uradniki in imajo vsega v obilnosti. Pogreb je bil nenavadno sijajen. „Goriška Čitalnica“ je vredno počastila svojega zvestega prijatelja in bivšega denarničarja; ž njenih prostorov je vihrala črna zastava, a odbor se je korporativno udeležil pogreba, pa tudi člani so v obilni meri izkazali zadnjo čast dragemu soudu. — „Podporno društvo“ se je udeležilo pogreba s svojo krasno zastavo na čelu; za njo je korakal odbor, na čelu mu sam predsednik veleč. g. dr. Gregorčič, potem pa dolga vrsta drušvenikov, dasi je bila ona ura za delavski stan gotovo najneugodnisa. — Pogreba so se udeležili tudi vsi uradniki gozdnega urada v uniformah ter mnogo drugega občinstva, da je bil sprevod zelo dolg, veličasten. — Pokojnik je zapustil udovo Terezijo roj. Kofol, sina Antona-Cirila in hčerki Justino in Milico. Bog jih potolaži in daj jim moč prenesti toliko izgubo svojega skrbnega reditelja! Pokojnemu rodoljubu Erženu pa trajen blag spomin med nami!

Radodarni doneski. — Ker so vse naše misli obrnjene na Ljubljano, trpi precej tudi denarnica „Sloginij“ zavodov, da se je skoro že posušila. — V zadnjih dneh so dosli le ti-le darovi: Garda tolminskih krokarjev v družbi gospic-pevkinj 7 gld. 50 kr. — Gosp. Anton Jakoučič v Gorici zbral pri ustanovnem zboru „Vinarskega in sadjarskega društva za Brda“ v Biljani 28. t. m. 6 gld. 65 kr. — P. M. trg. in kraj. v G. za maj 1 gld. — Dobrotniki po g. Gosarju 5 gld. — V pušici pri g. Likarju 50 kr. — Gosp. Ivan Čotar v G. 20 kr. — P. B. donesek za dva meseca 2 gld. — Namesto venca r. g. Ant. Erženu zložili prijatelji 10 gld. — Č. g. Valentinčič Štefan v Mirniku 1 gld. — Gosp. Leop. Bolko 2 gld. — Gosp. Anton Koren 1 gld. — Preč. g. Miklavž Kocijaneč v Ročah 5 gld. — Gosp. prof. Ant. Šantel 1 gld. — Gosp. Radovič Peter na Nabrežini zbral v fantovski družbi 2. t. m. v gostilni Ivana Radoviča 2 gld. 40 kr. — Preč. g. Leban Andrej, vodja na Sv. Gori, 1 gld.

Presrečna hvala rodoljubnim dobrotnikom!

Boj za slovenske šole. — Dne 27. m. m. je bila seja deželnega šolskega sveta, v kateri je prišel v razpravo tudi utok mestnega starašinstva proti zadnjemu odloku ministerstva. — Deželni šolski svet je sicer ostal pri svojem prvotnem stališču, vendar ni zavrnil srborite gospóde takó, kakor je zaslužila. Goriški mestni zastop je že davno zaslužil s svojim upornim kljubovanjem, da bi mu bili rekli od zgoraj že davno kako resno besedo. Ali nič takega! V Ljubljani je šlo vse drugače, ko je bilo treba ustanoviti čisto nepotrebne nemške šole!

Zadnji čas so lazile na Dunaju od kljuge do kljuge razne deputacije iz Gorice, katerim je v prvi vrsti ležala na srcu zadeva slovenske šole in še le v drugi vrsti so se brigale za ono, po kar so navidezno šle na

Dunaj. Tudi knez Hohenlohe se je pošteno trudil, da bi olajšal delo svojim ljubim prijateljem iz Gorice. — Za kaj je šlo? Naši goriški očetje so popolnoma prepričani, da se lahko zanesejo na svoje dunajske prijatelje in da bo torej razsodba upravnega sodišča njim ugodna. Zató so pa šli v prvi vrsti na to, da bi upravno sodišče razpisalo čim prej dan obravnave. In to so tudi dosegli, kajti obravnava bo že 26. t. m., dočim bi bila morebiti še le na jesen ali pa še pozneje, kajti to sodišče je že slavno znano po svoji počasnosti. Goriški stariši bodo dobro zastopani: ministerstvo bo imelo svojega zastopnika, ki bo zagovarjal odlok c. kr. deželnega šolskega sveta (za mešano štirirazrednico), a stariše naravnost bo zastopal dvorni odvetnik dr. Fuchs, ki bo zastopal tudi utok od slovenske strani, namreč, da mora biti šola razdeljena po spolu (vsaj v višjih razredih). Mi se nadejamo, da zmaga pravica, kajti nečuvčna krivica bi se zgodila Slovincem v Gorici, ako bi po tolikem boju propadli s svojimi več kot pravičnimi zahtevami. Ali naj pride karkoli, mi se ne udamo, marveč zaupamo v usodo in v preroški vsklik pokojnega Petra Podreke:

Naj pride še sila peklena —

Ne vniči slovenski zarod!

Mestne volitve. — V zadnjem „Primorcu“ smo povedali, da je prišlo le 89 volilcev 3. razreda na volišče. Ta neznatna udeležba se zdi celó laškim listom preznatna, kajti vseh volilcev je okoli 600. — 19. m. m. je bila volitev 2. razreda; došlo je le 75 volilcev. Izvoljeni so bili: Paternolli Jos. s 73. „c. kr. profesor“ Kurschen Luigi s 72. žid Dörfles Erminio s 69 glasovi. (Hvala Bogu, najmanj trije antisemiti so bili tudi med temi volilci! Vivat sequens!). Pregledali smo šematizem učiteljskega osebja v Gorici, a „c. kr. profesorja“ Kurschen-a nismo našli.

Volitve so končale 1. t. m. s prvim razredom. Volilcev je došlo celih 63, ki so izvolili: dr. Fr. Verzegnassi-ja z 62 in Antona Battistiga (Batističa) z 61 glasovi. — Toliče brezbriznosti za mestne volitve že dolgo ni bilo. Ogromna večina meščanov, tudi volilcev, ni niti vedela, da se vrše volitve. In takó je le peščica ljudij volila zastopnike vsemu mestu. Ti „zastopniki“ bodo torej preobračali kozolce na račun vsega prebivalstva in nikdo jih ne bo motil pri takem poslu.

Omenjali smo že stališče Slovencev v tem pogledu. Da, Slovenci smo prišli po mnogih skušnjah do prepričanja, da razmere v Gorici same dozore, da morajo priti še slabši časi, ki prikličejo naposled potrebni preobrat na bolje. Merodajni krogi in naši „katoličani“ so pa zadovoljni s sedanjimi razmerami. Dober tek!

Židovska nesramnost. — Da, v Gorici postajajo židje čedalje bolj nesramni; ž njimi se družijo še peščica grazizencev, in vsi skupaj hoté strahovati vse mesto, vse državne, deželne in cerkvene oblasti. Deloma se jim nakane tudi posrečujejo, ker dobivajo na raznih merodajnih mestih kaj poslušna ušesa, ali pa se jih bojé. Zató pa raste greben tej lahonski svojati, a nikogar ni, da bi ga jim potlačil. V svoji drznosti udrihajo po vsem, kar le od daleč spominja na Slovence. Takó se je spravil čifutski „Corriere“ na stolnega kaplana č. g. Pavlica, ker je sklenil šmarnice v cerkvi sv. Duha na Gradu s slovensko propovedjo. „Zakaj ta novotarija“, vsklika dalje „Corriere“. Na to odgovarjamo, da židovski hujskači nimajo nikake besede v cerkvenih rečeh nas katolikov; sicer pa tudi ne more biti čudno, ako čifuti ne vedó, kaj je staro ali novo v goriških cerkvah. Pa tudi tega ne bodo oni presojali, kaj bi bilo treba novega uvesti v cerkvah, kajti razmere in potrebe se spreminjajo. Ako bi torej bilo treba uvesti tudi kaj več slovenskih propovedij itd., to goriškim čifutom nič mari ni, pa tudi drugim Italijanom ne, kajti italijanskemu ljudstvu se ne zgodi niti najmanjša krivica, ako dobé tudi Slovenci dosti besede božje v svojem jeziku.

Najdrzovitejši je pa konečni vsklik čifutskega lista: „Che per quattro sloveni capitatici da chi sa da dove si abbiano da creare malcontenti ed agitazioni?“ — Torej

v Gorico so pribežali stiri Slovenci ne vé se od kod! Čifutski nesramnež! Slovenci so bili tukaj in so dali našemu mestu temelj in ime, ko čifutov tu še ni bilo; ti azijski krivonosci so prišli še le pozneje med pošene Slovence, katere so drli in sleparili ter s tujim imetjem napolnili svoje denarnice! Zdalj pa se drzne čifutski list bljuvati na Slovence in zmerjati nas, da smo tujci na — svoji zemlji. Ne, ne, Slovenci smo v Gorici na svojih tleh, a čifuti so tukaj tujci, ki zlorabijo našo gostoljubnost. Gorica je na slovenskih tleh in, upamo, da se zopet povrne v svojo prvotno last! To se zgodi, ker se mora zgoditi takó po naravnem zakonu, pa naj lahonska svojati še takó tuli in razsaja!

V Podturnu je še vedno ostalo pri prenearedbah dr. Baubele: edino laške propovedi in laško petje. Ali zató se mu je pa želja izpolnila zaradi stanovanja, dočim bi slovenski župnik (ali bolje kurat) ne dobil niti novega žeblja. Tako ravnanje dr. Baubele obzalujemo toliko bolj, ker je slovanske krvi (Moravec), pa tudi umeti ga ne moremo, ker g. dr. Baubela hrepeni kot potomec moravskih plemičev po kanoniški časti in masti v Olomucu (kjer imajo kanoniki do 30.000 gld. na leto). Dobro je, da so moravski Čehi že izvedeli, kakó se gospod pl. dr. Baubela vede nasproti goriškim Slovincem. — V goriških cerkvah ukazujejo torej dr. Venuti in njegovi petolizci, le oni ne, ki ima vso oblast. „Pr. L.“ je pogorel s svojim zagotovilom, da pri sv. Roku ostane vse pri starem. Čudne, prečudne razmere, da se posvetni ljudje boré za besedo božjo, katere cerkev noče dati! „Pojdite in učite vse narode!“, zapovedal je Kristus! O, ko bi danes bil na svetu, vzel bi bič in — tako dalje!!

V Gorici ni več „ruskih“ zastav! — Tržaški „Piccolo“ je priobčil dopis iz Gorice o pogrebu pok. Eržena, katerega se je udeležilo tudi naše „Slovensko bralno in podporno društvo“ s svojo zastavo, kakor omenjamo na drugem mestu. Dopisnik piše, da je pri pogrebu vihrala hrvaška zastava, in upraša, kaj ima opraviti Hrvaška z Gorico, in kako se pride do tega, da se uporablja v Gorici hrvaška zastava?! Tako dopisnik, ki ne pozna razločka mej belim in črnim in vendar čenča o tem, česar ne ve in ne pozna. Zadovoljni pa moremo biti, da smo se zblížali Hrvaški, ki nam v časih posodi kako zastavo, da si jih naši ljubeznivi Goričani ne bodo morali izposojati celó gori v barbarski Rusiji, kakor se je to dozdaj godilo, kajti v Gorici ne vidijo radi slovenskih zastav!

Goriškemu kvasaču povemo, da belomodro-rdeča zastava (od zgoraj doli šteto) je slovenska zastava, a hrvaška ima iste barve, a v redu: rdeče-belo-modro; ako slovensko zastavo narobe obesimo na drog, kakor se velikokrat vidi, namreč: rdeče-modro-belo, je to srbska in črnogorska zastava; res je naposled, da ima ruski narod enako zastavo, kakor mi Slovenci. — Vsi Jugoslovani in ruski narod imajo torej enake narodne barve, kar je prav čudno, da so jih ohranili od najstarejših časov do današnjih dni. Te barve so nam vsem narodna svetinja, katere si ne pustimo sramotiti od — nikogar. To naj si zapomnijo naši irredentovski kričači in ž njimi — vsakdo od najnižjega do najvišjega!

Na Gradu v Gorici so imeli na vink. ponedeljek navadno „šagro“ z javnim plesom. Ljudij se je vse trlo, med temi tudi veliko zijalastih mater s svojimi otročiči. Še pozno po noči so se vračali stariši od plesa, mnogi očetje vinjeni, matere vesele, a za njimi so capljali zaspani otročiči. Pa hočete, da bo kaj prida iz take mladine? Šola in cerkev ne moreta delati čudežev! — Sploh se v Gorici silno gosto ponavljajo taki javni plesi, kjer ljudstvo zapravi silno veliko denarja, mladina pa — poštenja. Mestno zupanstvo kaj rado dovoljuje javne prostore za take plesne. — In vendar so naši pobožni katoličani zadovoljni s sedanjo mestno vlado! Ako bi bila včasih tudi jedna procesija na Sv. Goro manj, a da bi mesto takega „delovanja“ zaprečili vsaj jeden tak javni ples, naredili bi Bogu večjo čast in ljudstvu večjo dobroto. S procesijami in romanji pa ne bo pomagano brez — dela. Bog je dejal: moli in — delaj!

Na ženskem učiteljsku je par mesecev nadomestoval g. prof. Motz zbolelega ravnatelja g. Fr. Hafner-ja. Zdaj pa je g. ravnatelj povsem okreval in zopet nastopil svojo službo.

Sami smo krivi. — Št. 9. — Med podgorsko in štandrezko občino je neki prepir radi urejenja Soče. Podgorci bi na svoji strani radi napravili bran, da bi jim Soča ne silila tolako na njihovo stran. To bi pa imelo neizogibno posledico, da bi se Soča navalila na drugo stran ter štandrezki občini izpodjedala svet. In temu se po vsej pravici upirajo Štandrežci. Proti razsodbi c. kr. namestništva, ki je z neko utesnitvijo (da bi se moral bran koj odstraniti, če bi se pokazalo, da dela škodo Štandrežcem) dovolilo Podgorcem napraviti bran, uložili ste obe občini utok na ministerstvo, Štandrežka v slovenskem, Podgorška v tujem jeziku.

Za podgorsko občino, ki ima dva poslanca v deželnem zboru in ki bi se morala kot krajna slovenska postaja tim trdnjše upirati vsakemu tujemu navalu, to ni poseben častno. Lahom in Nemcem bi pač ne prišlo niti v misel, podajati kak utok v kakem drugem nego v svojem jeziku. Zakaj smo prav mi tako brezpametni, da sami pospešujemo svoje potujčevanje? Ali nas ne tlačijo že dosti naši protivniki?

Prosimo svoje prijatelje v mestu in na deželi, da nam naznanijo vsak slučaj, v katerem se kdo — bodisi kdorkoli, župan ali zasebnik — v svojih ulogah na katero-si-bodi oblast poslužuje tujega jezika. Čas je, da napravimo resen boj mlačnosti in nezavednosti in ta boj odločeni smo ustrajno izbojevati z vsemi sredstvi, ki nam stoje na razpolaganje, ne zmené se za to, če kdo radi tega tudi ustnice namrdne. Nad osebo stoji nam stvar! In ta je velevažna! — Vse rodoljube prosimo, da sodelujejo v tem boju. Ako greši n. pr. kak naš trgovec ali obrtnik, tedaj naj njegovi zavedni odjemalci ne gredo več k njemu, dokler se ne poboljša. Ako greši župan, treba napeti vse moči, da pri prvih volitvah pade, ako se noče udati itd. Kjer zavednost sama ne deluje v obče narodno korist, tam je treba drugačnih, posilnih sredstev, kajti skrajni čas je že, da nehamo hlapčevati na svoji zemlji ošabnim tujcem. Pokazimo, da Slovenec hoče biti na svoji zemlji svoj gospod, a tujec se mora uklanjati, ako hoče dobiti kruha!

Sami smo krivi. — Št. 10. — Trije Birs iz Rihemberga so stali pred okrožnim sodiščem; eden je imel za zagovornika dra. Staniča, druga dva pa nekega Laha. Stanič je govoril slovenski, laški odvetnik pa laški; — vsled tega je govoril laški tudi držav. namestnik dr. Sanzin in edino laška je bila tudi razsodba. Ako bi bila vzela slovenskega odvetnika tudi druga dva Birs, vršila bi se bila vsa obravnava v slovenskem jeziku, ker bi dr. Sanzin v tem slučaju tudi govoril slovenski, in stranke bi bile vse lepo razumele. Tako pa, vidite čitatelji, Slovenci sami oviramo izvrševanje narodne enakopravnosti, kar je neodpušljiv greh. Sicer pa moramo povedati v tolažbo vseh rodoljubnih čitateljev, ki se zdaj gotovo jezé na omenjena Birs, da sta ona dva Birs, ki sta vzela laškega zagovornika, takoj spoznala in obžalovala svoj pogrešek, kajti tudi njima je bilo zelo ugodno pri srcu, ko je dr. St. slovenski zagovarjal. Ako bosta zopet kdaj potrebovala zagovornika, ne pojmeta več k Lahu ampak k Slovencu!

„Avita cultura“. — Iz Gorice smo prejeli iz mladeniških rok ta-le dopis: „2. t. m. okoli 10. zvečer je prihrula neka goriska druhal po Židovski ulici in tulila neko pesem, ki je žaljiva za Slovence. Ko so končali, reče (a ne zakliče) neki Slovenec „živio Slovenci“. (Pustite drugič take ljudi v miru, ker niso vredni, da se Slovenec prepira z njimi! Ured.) To jih je strašno razdražilo, da so začeli upiti: „m.....a per i ščavi! m.....a živio!“ itd. Eden Slovencev upraš, ako so v blaženi Italiji ali pod avstrijskim orlom. To je bila zopet kaplja na razbeljeno železo!“

Za predelsko železnico. — Minuli mesec se je predstavila presv. cesarju deputacija, katero smo naznanili v zadnji številki; vodil jo je naš deželni glavar grof Franc

Coronini. Deputacija je izročila cesarju dobro utemeljeno spomenico; nagovoril ga je deželni glavar.

Cesar je odgovoril: „Uprašanje o drugi zvezi notranjih dežel s Trstom je bil moji vladi že dolgo časa predmet raznim študijam. Med mnogimi črtami, ki so prišle v poštev, je tudi ona čez Ture. Ali proučevanja se niso dospela takó daleč, da bi se mogli že v kratkem odločiti za eno ali drugo črto. Kar se tiče črte čez Ture, dela ji težave uprašanje o podaljšku proti jugu. Za to podaljšanje so bili predloženi razni načrti, ki potrebujejo korenitega proučevanja. Od svoje strani zagotavljam, da pospešim proučevanje teh načrtov pri moji vladi, da bi mogla biti izgotovljena v nedolgem času druga železniška zveza s Trstom“.

Presv. cesar je potem po navadi spregovoril z vsakim članom deputacije po par besed. Na to je šla deputacija k trgovinskemu ministru in prosila ga krepke podpore v borbi za to železniško zvezo.

Mlin v Stračicah je nehal mleti že s koncem aprila. Zdaj razprodajajo zadnje ostanke v zalogah. Čuje se, da ta mlin spremené v predilnico. Zeleti bi bilo, da bi se to res čim prej zgodilo, kajti škoda v delavskih krogih je velika vsled prenehanja dela v mlinu. — Namesto Ritterjeve dobivamo zdaj ogersko moko, ki je uničila omenjeni mlin. Nekaj moke prihaja v deželo tudi iz velikih mlinov g. Vinka Majdiča v Kranju in g. Petra Majdiča v Mengišu (pri Kranju). To sta dva odlična narodna veleobrnika, ki zaslužita vso podporo od strani slovenskega prebivalstva. Moko iz svojih mlinov pošiljata daleč po svetu, celó na Angležko!

Sadna kupčija je prav živahna. Česnje so še zdaj zelo drage, ker jih ni posebno veliko. Druga sadja bo ponekod zelo malo, nekaterega pa prav nič. Bolje kaže z grozdem, ako ga Bog obvaruje. — Na sadnem trgu v Gorici so nekemu prekupčevalcu zaplenili tehtnico, ker je grozno sleparil uboge kmete. Pozor! — Marsikatero pritožbo se čujejo tudi proti javnim tehtničarjem. Te dni je bilo več oseb v našem uredništvu; kdor ima še kako pritožbo, naj se oglasi, da vse pritožbe skupo porabimo na primernem mestu.

Pozor na krone. — Zadnji čas je prišlo v promet veliko ponarejenih kron, katerih ni težko spoznati že po barvi in glasu. Najlože jih pa spoznamo po tem, da nimajo na obroču napisa ali okraskov. Pozor torej!

Posojilnice na Goriškem. — Gosp. Ivan Lapanje iz Krškega je bil pretekle dni v naznanjenem redu v večjih krajih slovenskega dela naše dežele, da poskusi, ali bi se ne dale osnovati posojilnice. Rodoljubi so mu šli povsod radi na roko in so obljubili, da napnejo vse moči v dosego zaželenega namena. — V nekaterih krajih so se vršila sicer že večkrat poprej razna posvetovanja, a do uresničenja ni prišlo. Dal Bog, da bi bilo zdaj bolje! — Posojilnica so se ustanovile v Bočju, Kobaridu in Kanalu.

Iz Št. Petra pri Gorici smo prejeli pritožbo, da nekateri domači mladeniči prepevajo italijanske pesmi. Tako n. pr. je bilo slišati v sredo zvečer v neki gostilni, kako so se „urili“ v italijanskem petju. Ubirali so glasove, ki so žalili ne samo slovenska, nego tudi italijanska ušesa. Mejsesojno so govorili slovenski — prepevali pa italijanske pesmi. To je neodpušljiva sramota!! Ali ni v Št. Petru nikogar, ki bi imel kaj veljave pri nezrelih mladičih in da bi jih poučil, naj vendar ne delajo tolike sramote lepi slovenski vasi?

Iz Ajdovščine smo dobili poročilo, da tamošnja posojilnica sicer tiho ali vstrajno deluje ter si utrjuje stališče. Nadzornik „Zveze slovenskih posojilnic“ g. Ivan Lapanje je bil pretekle dni tudi v Ajdovščini in je našel posojilnično delovanje v najlepšem redu. — To pojasnilo nas zelo veseli, ker bali smo se že, da posojilnica hira že pri rojstvu, ker ni bilo nič slišati o njej v javnosti. Zdaj smo se pa prepričali, da posojilnica hodi zelo previdno tisto pot, katero je hodila „Goriška ljudska posojilnica“.

V Kobaridu so dokončale občinske volitve. Povedali smo že naprej, da se boste borili dve stranki, ki sta nastale še le v zadnjih štirinajstih dneh: celó prej dobri prija-

telji so se razdelili v dva taborja. Zakaj? — Povedali smo, da se je komisija odločila za sodnijsko poslopje v gorenjem koncu trga in občinsko starašinstvo je takoj kupilo določeno hišo. To pa ni bilo po volji drugemu koncu, ki je želel sodnijo na trgu poleg cerkve (nekdanje Pincevo ali Pagliaruzzijevo poslopje). — Dne 30. maja so začele volitve in nasprotniki določene sodnije so napeli vse moči, da vržejo staro starašinstvo in takó morebiti še pridobé sodnijo na trgu. Prvi namen so večinoma dosegli, to je staro starašinstvo je po večini podleglo, in prišli so do občinske vlade skoro sami novi možje.

Po našem mnenju je bil ves ta boj nepotreben in to iz dveh razlogov. Prvi je ta, da se je merodajna komisija izrekla proti Pincevi hiši, — v tem pogledu torej ni bilo mogoče doseči sodnije tam, kjer so jo mnogi želeli. Drugi razlog je pa ta, da se določitev poslopja ne dá več razveljaviti, vsaj posebno lahko ne. Kaki novi koraki v tem pogledu bi utegnili edino le zavleči vso reč — ali pa še kaj hujšega. — Prav žal nam je torej, da se je bil unel takó nepotreben volilni boj v našem prijaznem kobariskem trgu. Nadejamo se pa, da se vihar zopet povsem poleže, ko bo vse jasno in ko bodo vsi možje uvidevali, da tudi bivše starašinstvo ni prav nič oškodovano koristij kobariskega — trga, torej Kobarida v celoti. Da pa marsikomu ne bo ljubo, ako ne bo imel sodnije takoj poleg svojega doma, to je naravno. V tem pogledu morajo biti jedni nezadovoljni; ako bi se bila komisija odločila za hišo na trgu, bi to ne bilo ljubo temu ali onemu v drugih koncih itd., ali na take osebne koristi ni mogoče gledati pri takó važnem koraku.

Izpod Čavna smo prejeli obširnejši dopis o občinskih volitvah v Kamnjah. Ker je pa toča že minila, ne da bi bila pobila prejšnje setve, zato ne priobčimo dopisa v celoti, ampak povzamemo le bistvene točke.

Županija Kamnje se deli nekako v dva neenaka dela: Kamenjcev je po priliki dve tretjini, Potočanov pa jedna tretjina; ti dvoji ne živé med seboj v najlepši prijaznosti. Dne 4. t. m. so pričele občinske volitve in pri tej priliki so si stali kar naravnost nasproti. Ali Potočani so znali lepo molčati in skrbno pripravljati se. Nasproti Kamenjcem so se kazali miroljubne in da so zadovoljni z razdelitvijo 18 obč. starašin v razmerju s številom prebivalcev, ali na tistem so se dogovorili s sosednjimi Brejci, da jim pridejo na pomoč. — In takó se je zgodilo. Na dan volitve so kar vrel Potočni in Brejci na volišče, vsi do zadnjega so prišli, ali le v posamičnih oddelkih. Kamenjci so skoro obupali; in propadli bi bili, da jim niso prihiteli na pomoč sosednji Skriljani in nekateri Vrtovinci — in zmagali so. Ta zmaga je Kamenjce takó navdušila, da so šli tudi v II. razredu pogumno v boj in zmagali so. V I. razredu pa nasprotnikov ni bilo več na volišče in takó je bila dobljena zmaga na vsej črti.

Takó je za enkrat končala ta huda vojna. Ali propadli bojovníki še niso zgubili vse nade, marveč so podali običajni utok in upajo, da proderejo z njim. Ali dopisnik zatrjuje, da se Kamenjci ne boje niti novih volitev, ker se bodo znali pripraviti na nje: Skriljani in Vrtovinci pridejo drugič še v podivojenem številu na volišče. Naposled priporočam dopisnik složno postopanje Kamenjcev in njih prijateljev.

Razpisana služba. — Do 20. junija je razpisano mesto učiteljice na tukajšnji ženski vadnici. — Čas bi že bil, da bi tudi na to šolo prišla enkrat prava Slovenka. Ali še bolje: čas bi bil, da bi se ta šola povsem razdelila v slovensko in laško vadnico. Takó, kakor je zdaj, je najgorostasniši nesmisel. V vadnici je več nemškutarenja nego v tečajih! Komu je to podobno?!

Sv. birmo so imeli v nekaterih kraških duhovnijah, ki spadajo pod tržaško škofijo, takó n. pr. v Sezani in v bližnjih duhovnijah tržaške okolice.

V Rimu je umrl 18. m. m. bivši vodja naše laške kmetijske šole prof. Evgenij vitez Giordano. — Pokojnik bil je odločen nasprotnik slovenskega naroda, predsednik goriške „Legine“ podružnice in mestni starašina goriški. — Naj v miru počiva.

Naznanilo. — „Goriška tiskarna“ A. Gabršček naznanja, da od ponedeljka dalje potuje po deželi potovalni zastopnik Anton Nanut iz St. Andreža, ki poseti vsa županstva, duhovske in poštne urade, učitelje, trgovce, uradnike itd. z uzorci raznih tiskovin iz zaloge (vseh nad 100 vrst) in z uzorci posetnic, zavilkov, trgovskega popirja s tiskano trdko, računov itd. — Ob enem bo nabiral naročnike (tudi za posamične snopiče) na „Slovansko knjižnico“, „Knjižnico za mladino“ in „Kažipot“. — Zastopnik ne bo sprejemal za nas plačil, marveč vse pošiljatve se pošljejo bodisi po povzetju ali pa se plačajo pozneje po položnici poštne hranilnice. — Isti zastopnik prodaja iz neke praške tovarne razne stroje za poljedelstvo, plahte za vozove itd.

Nesreča. — Pri Doblarju med Ročinjem in Volčami popravljajo državno cesto. Doli k Soči spuščajo delavce po vrvi. Ali neki 26-letni delavec je padel tako nesrečno na skalovje, da se je ubil.

Žrtva pijanosti. Iz Podmelca 30. maja: Danes so našli mrtvega v Podmelen Andreja Bizjaka. Sinoči se je menda opil kakor po navadi z žganjem. Pijan zvrnil se je revež tako nesrečno v potočino (Vršnik), da je z obrazom ležal v vodi navzdol ležeč. Letos ni to jedini zlučaj smrti vsled žganje-pitja. Zopet jeden svarilen vzgled: varujte se žganja! Rajnkemu pa bodi Bog milostljiv!

Medveda ustrelil je g. Rafael Fabiani, sin poštarja v Štanjelu, zdaj c. kr. gozdar pri Ilirski Bistrici. Šel je 4. t. m. sam na lov v Povežnico, kjer je se zdaj do 2 m. snega; zvečer ob 9. uri mu je prišel nasproti medved, katerega je počakal do 15 korakov oddaljenosti, potem mu je posvetil in že s prvim strelom ga je zadel v glavo, na kar se je medved zvalil v sneg. Na to je ustrelil še jedenkrat vanj. — Taca je 25 cm. dolga in 14 cm. široka. Sodijo, da je okoli 15 let star in okoli 200 kil težak.

Prememba voznega reda. — Od 1. t. m. dalje do konca avgusta prenehal je voziti zvečerni naglič, ki je imel zvezo z dunajskim nagličem in je prihajal v Gorico ob 9.37 zvečer; namesto tega vlaka vozi osebni vlak ob 6.50 iz Trsta, ki ne pojde na Nabrežino, in pride v Gorico ob 8.18. — Čudna zveza! Z dunajskim nagličem ne bo hitre zveze in bo treba čakati na mešanec, a v dobri poldrugi uri bosta dva vlaka iz Trsta v Gorico!

Tržne cene. — Ka v a Santos gld. 152 do 155. Sandomingo gld. 168, Java 168, Cejlon gld. 185, Moka 195. Sladkor 30 do 30½. Špeh 52 do 56. Petrolij v sodu 20½, v zaboju 625. Maslo surovo 60 do 68 kuhano 88.

Moka: št. I. gld. 13.20. II. 12.50, III. 12, — IV. 11.70, — V. 11.10, VI. 10.10, VII. 9.10, — Otrobi debele gld. 5 do 5.20, drobne gld. 4.60 Turšica navadna gld. 8, do 8.50. Oves gld. 7.50.

Ostala Slovenija.

Trst. — Državni in deželni poslanec vitez Nabergoj dovršil je dne 28. m. m. svojo 60-letnico. O tej priliki so mu čestitali razni tržaški rodoljubi, katerim se tudi mi pridružujemo. — Državno pravdnštvo v Trstu je zaplenilo v Trstu izšlo knjigo „Storia di Trieste“ (tržaška zgodovina), katero je napisal profesor Josip Senizza (puro sangue italiano!). Uzrok je iskati v zadnjem odstavku II. poglavja, kjer je govoril o bivšem tržaškem okoličanskem bataljonu, pa se ni mogel v svoji strasti brzdati. — Deželnega sodišča svetnik Fran Legat je imenovan višjega deželnega sodišča svetnikom. — Polit. društvo „Edinost“ bode imelo svoj občni zbor v nedeljo dne 23. junija. — Odbor istega društva je zaključil, da se društvo službeno udeleži 25-letne slavnosti „Naše Sloge“. — V Trstu na magistratu so izloženi načrti za lokalno železnico Trst-Sežana. Mestni magistrat poziva stranke na ogled za slučajne prigovore. — Tržaška „Slovanska Čitalnica“ je imela minoli mesec svoj občni zbor. Novemu odboru je predsednik zopet dr. Pretner; ostali članovi odbora so skoraj vsi iz prejšnjega leta. — S prihodnjim šolskim letom

izpraznjeno je mesto stalnega učitelja za slovenske šole v tržaški okolici. Plača je 600 gl. (II. pl. razr.). Nadalje je razpisano za iste šole mesto začasnega podučitelja ali začasnega pomožnega učitelja. Prošnje z dokazi uč. sposobnosti, avstrijskega državljanstva ter znanja deželnih jezikov dopošiljati je mestnemu magistratu in sicer za službo učitelja do 15. t. m., za službo podučitelja ali pomožnega učitelja pa do konca julija meseca t. l.

Kakó so mu ustregli! — Poročali smo, da je tržaško redarstvo izgnalo iz Trsta nekatere italijanske časnikarje, ki so se preveč ogrevali za svojo prekoluzno domovino, a niso spoštovali gostoljubnosti naše države, ki jih je trpela več let v svoji sredi. Mej izgnanci je bil tudi glavni urednik tržaškega časopisa „Il Paese“, Elij Luzzatto, ki je moral zapustiti Trst v osmih dneh. Predno je odpotoval, so mu zbrali njegovi politiški soimisljeniki — oboževalci Italije kajpak — za popotnino do Rima lepo svotico 6400 gld., da mu tako zagotovijo v njegovi domovini boljšo prihodnost. Zdaj pa lahko umejemo, zakaj ni uložil utoka proti izgonu in se radovoljno udal izgonu. Nabrana svotica je bila zelo mična, s katero se da tudi v Italiji nekaj časa živeti in radi tega se gospod Elij ni upiral izgonu, posebno pa vsled tega ne, ker se je istodobno rešil tudi denarnih nadlog in finančne krize. Za tako lepo svotico bi se dal gotovo izgnati iz Avstrije še marsikateri bankrotirani goreči prekoluzni državljani.

***Istra.** — Italijanski časopisi se široko-ustno hvalijo, kako zgublja slovanstvo tla po Istri. Z dejstvi in številkami ne morejo podpreti trditve. Temu se oni izogibljejo. Kakšno zmago so oni imeli, kje so kaj proti nam pridobili? Nikjer. Nasprotno pa smo mi našo pozicijo pridržali in pri volitvah zaupnih mož zmagali tudi v onih občinah, katere imajo nasprotniki v rokah. Oni pa ne morejo kaj takšnega zabeležiti. — Ali so pa morda volitve v mestnih skupinah donesle tak dokaz! Kaj se! V mestnih skupinah, piše „Ed.“, smo imeli tudi popred samo jeden mandat in tega smo obdržali tudi letos, nota bene: z veliko večjo večino, nego pri prejšnjih volitvah! In kaj naj porečemo o mestni skupini Pazin-Labinj-Plomin? V tej skupini so zmagali gospóda letos zadnjikrat, to jim damo pisano črno na belem. V Pazinu samem smo imeli že letos ogromno večino, tako, da bi bila italijanska manjšina upravljalnica, da niso z nasprotno stranko glasovali c. kr. uradniki — aktivni in neaktivni. Zmago na italijansko stran sti hagnili mesteci Labin in Plomin. O Labinju molčimo, toda glede volitve v Plominu smemo reči mirno vestjo, da bi se bila izvršila povsem drugače, da niso imeli nasprotniki občine odnosno volilne komisije v svojih rokah. Sai ne treba drugega, nego da povemo, da je bilo v Plominu oddanih malone več glasov, nego je vseh volilcev ukupe. Po izidu volitve bi torej morali soditi, da so prisli na volišče vsi volileci. Vsi — v Plominu! To naj gospóda povedo komu drugemu — nam ne! Kajti treba pomisliti, da so volileci v Plominu skoro sami borni kmetje, raztrešeni po občini! Celó po mestih, kjer živi imovita, zavedna in politiški izšolana inteligencija, so sila sila redki oni slučajni, da pridejo vsi volileci na volišče. Kamo-li v taki občini kakoršna je Plominška. Stvar je torej jasna, da so tu volili tudi taki, kojih — ni bilo. Ti ljubi Bog: našli so se dobri prijatelji v Plominu, ki so izvršili sveto državljansko dolžnost v imenu onih, ki niso hoteli ali niso mogli priti. In vse to se je godilo pred očmi vladnega komisarja. Bog ne daj, da bi hoteli česa očitati temu poslednjemu. Mož je storil svojo dolžnost — nadzoroval je, da se je volitev vršila pravilno. Z druge strani pa ne moremo zahtevati od komisarja, da bi po licu poznal vse siromašne volilce one občine. Takó se je vršila volitev v Plominu takrat in zadnjikrat. Zato bode skrbela naša stranka pri prihodnjih občinskih volitvah, ki se bodo vršile najdalje v teku jednega leta. Gospóda naj se le hitro spoprijazni z mislijo, da preide občina plominška v hrvatske roke in s tem tudi mandat mestne skupine Pazin-Labinj-Plomin. Tak je izgled v bodočnosti v tej mestni skupini — mar kaže tudi to na propadanje slovanstva v Istri?!!

— Po ugibanju laških listov, kdo bode imenovan deželnim glavarjem za Istro, sklepa „Naša Sloga“, da je definitivno odzvonilo glavarjenju gospod Campitellija, s kojim ni bila zadovoljna nobena stranka. Sedaj se veliko govori o dru. Rizziju in Cancianiju. Prvi je župan v Pulju in državni poslanec, ali še tako mlad, da si je le težko misliti, da bi mogel biti kos svoji nalogi. Drugi je odvetnik in župan z Poreču ter je v zvezi z mogočno obitelji Polesini-Kamalič, koja je baje na posebno dobrem glasu pri odločujočih krogih v Trstu. Da uprašajo nas, kateri teh dveh kandidatov nam je bolj po volji, odgovorili bi, da nam je čisto vsejedno, ali sede na stol deželnega glavarja istrskega jeden ali drugi teh dveh gospodov, ali sploh Peter ali Pavel iz sedanje večine, ker so vsi — jednaki! Nijeden izmed njih nima sposobnosti, da bi mogel vspešno upravljati to pokrajino ali voditi razprave v deželnem zboru, ko nijeden ne ume niti jedne same besedice jezika večine prebivalstva. „Piccolo“ si je dal brzojaviti z Dunaja, da je tam bival tržaški namestnik v isti zadevi. Brzjavili so mu pa tudi, da je dr. Campitelli izjavil, da ne sprejme čast deželnega glavarja, ako mu vlada ne dovoli prosto roko glede jezikovnega uprašanja v istrski deželni zbornici. To pomeni po naše, da mu je spodletela čast deželnega glavarja. — Dne 6., 7. in 8. junija se je zagovarjalo pred okrožnim sodiščem v Rovinju 87 isterskih kmetov iz vasi Holm pri Buzetu, kateri so bili obdolženi zoperstavljanja proti uradnemu osebju. Ti kmetje so namreč preprečili neko komisijsko pregledanje gledé na ustanovljenje hrvaške ljudske šole v Holmu, kajti niso dovolili pregledati poslopja, ki je bilo namenjeno za šolo. Kmetje so bili od italijanske strani nahujskani in se morali zagovarjati. Branil jih je odvetnik Sandrin iz Buzeta. Obsojeno je bilo 38, in sicer 3 na 14, 1 na 12, 15 na 10 in 19 na 7 dneh zapora; 49 jih je bilo oproščeno. — Okrajno glavarstvo v Pazinu je obsodilo pazinske gospodske pobaline Gabrieliha na osem, A. Ghersetiha in Richtera na sedem, Vezzani-ja na pet, Faiman-a na štiri, Golloba, Corazzato-a in V. Valincicha vsakega na tri dni zapora, ker so dne 26. aprila t. g. na pazinskem kolo-dvoru demonstrovali proti državnim poslan-cem Spinčiču in Laginji. Ta obsodba je dala zopet povod, da napadajo v „Albi“ pazinskega g. upravitelja okrajnega glavarstva. — Isto tako je obsodilo od 4 do 7 dnij zapora 10 nemirnežev italijanske stranke iz Tinjana. V Italijanskem taborju je vsled tega velika nevolja.

Tudi pazinski župan Trinajstić je dva gospóda iz gorenje družbe obsodil vsakega na dva dni zapora in sicer iz istih uzrokov.

Iz Ljubljane. — V Ljubljani bodo morali podreti 145 hiš. Ker so mej temi nekatere večje hiše, bode moralo veliko ljudij prezimiti v barakah. To so že izkoristili oni hišni posestniki, ki imajo manj poškodovane hiše, kajti podražili so stanovanja za prihodnjo četrtletje. Mej temi hišnimi posestniki se nahajajo ljudje vseh strank v Ljubljani. Bati se je, da bo druginja stanovanj ovirala razvoj Ljubljane. — „Ring“ stavbenih podjetnikov se je le navidezno razbil, kajti kartelirane cene so ostale. Tuji podjetniki tudi ne delajo dosti razločka, le delavce malo boljše plačujejo, kar domače jako jezi. Do ustanove mestne stavbene banke težko da pride, ker bi se moral prenarediti tudi mestni statut. Radi tega so osnovali mestno stavbinsko društvo. (Glej dalje o tem vest). Najprej misli društvo napraviti opekarno, potem pa pričeti stavbeni dela. To utegne nekoliko znižati stavbene cene, žal, da prepozno, kajti predno društvo začne delovati, spravijo že največji dobiček sedanji stavbeni podjetniki. Po barju so tudi pregledana poslopja. Ondu je skoro hujše razdejano, kakor v mestu. — Pri občinskih volitvah v Ljubljani so izvoljeni vsi kandidati koaliranih slovenskih strank. — Tržicu so zmagali naši v III. razredu, nemška (magnatska) pa v II. za jeden glas; v I. se Slovenci niso udeležili volitev.

Meščansko stavbinsko društvo v Ljubljani. — Zanimanje za to novo, obče-koristno podjetje je toliko, da utegne biti v kratkem podpisana svota 200.000 gld. Tudi zunanji krogi so spoznali važnost tega podjetja in se oglašajo za pristop.

Škoda. — Tehniška komisija je cenila škodo na zasebnih poslopih na 2.704. 00 gld., na mestnih poslopih na 34.000 gld., na deželni poslopih na 226.000 gld., na cerkvah, samostanih in župniščih pa na 174.000 gld. Škoda na eraričnih poslopih se ni cenila. Po izreku tehniške komisije je demolirati 145 poslopij, torej 10,3 %. Pri poslopih, katere je demolirati, se je cenila kot škoda stavbena vrednost, katero so imela poslopja pred potresom, ni se pa upoštevala vrednost stavišča, niti se je jemalo ozir na dohodke, katere je poslopje dajalo. Na deželi se je cenila škoda na šolah na 44.000 gld., na cerkvah in župniščih na 470.000 gld., na zasebnih poslopih pa na 3³/₄ milijona gld.

Podpore. — Za popravo po potresih oškodovanih poslopij v prizadetih krajih Kranjske je vlada za sedaj razdelila večjo svoto, in sicer je dala: za kamniški okraj 35.000 gld., za okraj ljubljanska okolica 30.000 gld. in za kranjski okraj 12.000 gld.

Štajerska. — Na Štajerskem je 12 meščanskih učilnic, 3 vadnice, 807 navadnih javnih ljudskih šol, 32 privatnih s pravico javnosti, 12 zasebnih brez te pravice, skupaj 866. — Nemških je bilo 611, 212 slovenskih 43 dvojezičnih. — Na 660 javnih šolah je bil celodnevni pouk, na 102 poludneven in na 60 deloma celodneven, deloma poludneven.

— Plaz je odtrgal posestniku Fr. Ivačiču v Rajhensteinu nad Rajhenburgom, dne 17. maja skoro ves lepo obdelovan in nepozeb-ljen vinograd. Okoli 40 m. široki plaz je potegnil po rodovitnem travniku 600 m. na daleč. Vinograd je za zmirom uničen. — Sneg, deževje, mraz v drugi polovici maja je, kakor se s Posavja poroča, povzročil v višjih legah po vinogradih precej škode; ni samo sneg polomil mladih poganjkov, ampak so tudi v mnogih krajih na Štajerskem (okoli Sromlja) in na Kranjskem (okoli Leskovca) pozebli novi cepljeni vinogradi. Na Bizeljskem je tudi toča že škodovala. — V Humu pri Ormožu je bila nova občinska volitev. Ormoški nemškutarji so si najeli nekatere kimovce, da bi podrli narodnega župana Ivanuša, a ko so na dan volitve videli, da ne gre po njih želji, vrgli so puške v žito. — Dne 30. maja t. l. se je vršila v Lehnu, volitev občinskih odbornikov za občino Kreinbah. Kakor že večkrat so tudi letos Kreinbaharji prišli gledati na lehnško uro. Mislili so, kakor se je govorilo, potlačiti, a nikdar se niso tako propadli, kakor takrat, kajti vrli Lehnčani so se kaj možato obnašali, vsi razun dveh bolanih so se volitve udeležili in izvolili Slovence za svoje možje. Hvala jim! — Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, ki je letos izdala svoj računski sklep v slovenskem jeziku, imela je lani 401191 gl. prometa, 5349 gl. čistega dobička in 85223 gl. prihranjene zaloge. — Na Štajerskem je 1334 učiteljev z drugim, 126 s prvim spričevalom, 70 brez svedočbe, skupaj 1530; učiteljic je 420 z drugim, 87 s prvim spričevalom in 24 brez svedočbe, skupaj 531. Katehetov, t. j. učiteljev krščanskega nauka je bilo 868; ročna dela je učilo 196 izprašanih in 97 praktično izvežbanih, skupaj 293 učiteljic ženskih del, ki so se na 516 šolah učila. Telovadba se je učila na 735 šolah, šolskih vrtov je 597, šolarskih knjižnic 787 s 76.922 knjigami. Med posvetnimi in duhovskimi učitelji vlada edinost. Okrajnih učiteljskih knjižnic je 68.

Celjska slovenska gimnazija. — „Neue Fr. Presse“ je prijavila anonimen članek zoper slovensko zahtevo glede celjske gimnazije. V tem članku se pozivljajo poljski poslanci, naj prisilijo vlado, da se bo držala znane resolucije, katero je v tem oziru sklenil deželni zbor štajerski. Ta članek je spisal znani levičarski agent v poljskem klubu, bivši sekcijski načelnik Edvard vitez Gniewosz.

Koroško. — Mej najhujšimi slovenskimi nasprotniki na Koroškem igrajo veliko ulogo

— defraudantje. Tekom nekaterih mesecev je kar trem takim liberalno - nacionalnim poštenjakom padla krinka raz obraz. Najprej si je končal življenje deželni poslanec in notar Jobst v Brežah, ki je svoje klijente grdo skubel; prokurist celovške firme Mayer je izpraznil lagajno in pobegnil, sedaj pa je odnesel kopita podpredsednik razupitega „Bauernbunda“, ravnatelj Morove tovarne v Vetrinjah, jeden najglasnejših nemških pravkov. Zapustil je obilo dolgov in ukradel prihranke siromašnih delavcev. Z lepimi nasprotniki se morajo boriti koroški Slovenci!

Društvene vesti.

— Iz Kobarida, dne 6. junija. — Dne 31. maja t. l. zbralo se je na vabilo g. Iv. Lapanje-ta precejšnje število zborovalcev pri g. Mašeru. — Gospod Iv. Lapanje razjasnil je živini besedami namen posojilnic. Navdušeno se je sprejel predlog, ustanovi naj se za Kobarid in okolico že dolgo pričakovana posojilnica. Na to se je volil odbor, ki šteje 7. udov in sicer: načelnik Jurij Pernel; Josip Rakušček, župan, Jos. Rakovšek učitelj, Franc Miklavič posestnik, Franc Dominko c. kr. okr. šol. nadzornik, Anton Juretič posestnik, Andrej Mašera pos. Računskim nadzornikom so bili voljeni: Kranjec Franc, župnik v Breginju, Andrej Mesar vikar na Livku, Ivan Sedej vikar v Borjani. Dal Bog, da bi kmalu začela poslovati nova posojilnica z neomejenim poroštvom.

G. Lapanju izrekamo za njegov trud srčno hvalo. Bog ga živi!

Občni zbor tolminske posojilnice. Pišejo nam iz Tolmina: Vdeležba društvnikov je bila srednja. G. načelnik v svojem nagovoru pojasni kratko zgodovino naše posojilnice. Na to da besedo zapisnikarju nadzorstva, ki je spopolnil načelnikovo poročilo ter s času primernimi besedami obelil puste številke. H koncu je pozivljall vse stanovce k skupnemu delu pri posojilnici. Konečno je prečital račun 1. upravnega leta, to je, od 2. apr. l. l. do konca l. 1894.

Po končanem poročilu oglašil se je č. g. župnik z Idrije ter se zahvalil v imenu občnega zbora, da je načelstvo in nadzorstvo tako častno rešilo svojo nalogo. Spomni se v prvi vrsti g. knjigovodje, mladega Cazafura, in sploh vsega načelstva, ki so brezplačno skoz velo leto se trudili. Zato je pozval občni zbor, naj v znamenje hvaležnosti vstane, na kar so se vsi vzdignili. Nekateri društvniki so izražali različne želje gledé posojevanja, ali občnemu zboru se ni zdelo še primerno spreminjati pravil, vsled česar je ostalo vse pri starem.

Na predlog g. župnika z Idrije bilo je zopet izvoljeno prejšnje nadzorstvo in načelstvo, le namesto g. Ivančič-a, preselivšega se na Serpenico, je bil izvoljen č. g. kapelan Cigoj, ki prevzame namesto g. tajnika O. Gabrščka, tajništvo, in zadnji pa službo denarničarjevega namestnika.

Iz računa je razvidno, da bode naša posojilnica častno zastopana na polju narodnega gospodarstva. Upamo, da se bode čedalje bolj razvijala in mnogo koristila tolm. prebivalcem. Zato pa je vsak rodoljub dolžan jo podpirati, pomagati z dobrimi sveti, in jo pri ljudstvu priporočati.

Razgled po svetu.

* **Cesar** je bil 4. t. m. prišel v Gradec k slovesnemu otvorjenju novo zidanega vseučilišča in je obislat razne zavode. Mesto je bilo jako okrašeno. Novo vseučilišče je drago, a krasna stavba.

* **Iz proračunskega odseka.** — V seji proračunskega odseka dne 29. m. m. omenil je poslanec dr. Gregorčič nekatere želje idrijskih delavcev ter priporočal jih vladi, naj bi se nanje ozirala. O delavskih razmerah v Idriji se je v državnem zboru in v proračunskem odseku že večkrat govorilo. Vlada je tudi v resnici že marsikaj ukrenila, da bi zboljšala stanje rudniških delavcev. Pri razpravi državnega proračuna za leto 1893. so se navajali koraki, katere je vlada storila v korist idrijskim delavcem. Proračunski odsek

je ono poročilo vzel na znanje, a ob enem sklenil resolucijo, s katero se je vlada pozivljala, naj še dalje blagohotno skrbi za zboljšanje stanja rudniških in gozdnih delavcev v Idriji. Leta 1894. sta v zbornici dva poslanca razpravljala idrijske razmere ter navajala razne želje in potrebe idrijskih delavcev. Z ozirom na to upraša dr. Gregorčič, ali se je vlada ozirala na te želje in kaj je storila v tem pogledu.

Posebe omenja še želje gozdnih delavcev v Idriji. Znano je, da rudniki in gozdni ondašnji delavci se ločijo v stalne in v začasne. Prvi imajo nekatere ugodnosti, na pr. v starosti in ko so nezmožni za delo, dobijo podporo, ki se daje tudi njih udovam in sirotam, dalje dobivajo drvo in žito po znižani ceni. V zadnjih letih se je pomnožilo število stalnih in zmanjšalo število začasnih delavcev v rudniku; mej gozdnimi delavci je pa ostalo v tem oziru vse pri starem. Zato priporoča poslanec, naj vlada tudi gledé na gozdne delavce postopa tako, kakor z onimi v rudniku. To je tem bolj opravičeno, ker je število začasnih delavcev v gozdu skoro vedno jednako, ker jih je mnogo, ki delajo že po 10 in 20 let, ki imajo žene in otroke. Število stalnih gozdnih delavcev naj bi se torej pomnožilo, ono začasnih pa skrčilo.

Dalje je poslanec omenjal, da želijo delavci, naj bi se jim delavniki, ki trpi zdaj po 11 ur, skrčil na 10 ur, in naj bi se jim povišala dnina, ki znaša zdaj za stalne delavce po 52, 48 in 44, za začasne delavce po 60 kr. To bi se moralo toliko gotoveje storiti, ko je znano, da morajo delavci tudi orodje iz svojega plačati.

Minister grof Falkenhayn je odgovoril, da pri lanski razpravi državnega proračuna in o drugih prilikah se je izrazilo mnogo želj, zadevajočih idrijske delavce in ondašnje razmere, da pa ne more posamič na nje odgovoriti, ker mu jih poslanec ni natančneje označil. Kar zadeva razliko mej stalnimi in začasnimi delavci, pravi minister, ni ta več tako velika, kakor je bila nekdanj, ker dandanes se marsikatera ugodnost podaja tudi začasnim delavcem. Števila stalnih in začasnih gozdnih delavcev v Idriji nima minister v tem trenutku pred očmi, vender pa nima nič proti temu, da se število stalnih pomnoži in število začasnih zmanjša, ako je delavcem s tem ustrezno. Sploh je pripravljen, kolikor okoliščine dopuščajo, delati na zboljšanje delavskih razmer v Idriji.

* **Baltiški prekop.** Zadnje dni tekočega meseca bodo velike slavnosti v nemškem vojnem pristanišču Kielu. Nemčija se hoče pokazati svetu ne - le kot vojaška velesila, ampak tudi kot trgovska velesila. Odprla je trgovini prekop (kanal), ki izdatno skrajša brodarenje v severnih vodah. Ta prekop seče slezvik - holštajnski poluotok od iztoka Labe do Vstočnega morja, nekoliko severno od Kiela. Dolg je 9865 kilometrov, globok površno 8,5 m., širok na dnu 22. na obrežju pa 34. m. Prekop je na 7 krajih tako razširjen, da se morejo ladje izogniti, dasi bodo morale ploviti po jedni strani proti vstoku, na drugi proti zapadu. Parniki bodo pluli po kanalu s pomočjo lastnih strojev, ladje jadranice pa bodo vlačili. Nobena ladja se ne bode smela po prekoku gibati hitreje, kakor 5,3 pomorskih milj (1 pom milja = 1,854 kilom.) na uro. Torej bodo potrebovale ladje, vstevši zamude pri vstopu in izstopu, kakih 13 ur, da preplavijo prekop. Po noči bodo svetile na obrežju električne svetiljke, ki so postavljene na vsakih 250 m., kjer pa prekop ni v ravni črti, tam bodo svetiljke nekoliko gostejše. — Preko kanala voditi dve železnici na stalnih mostovih. Ta dva mostova ne bodeta ovirala plovitbe, ker sta 42 m. nad vodo. Za ostali promet (vozove in pešce) je pa poskrbljeno z mostovi, ki se dajo sukati z navadnimi brodi.

Omenili smo že, da razne države odpošljejo vojnih ladij k slovesnemu otvorjenju tega prekopa. To brodovje, zajedno z nemškim brodovjem, pregleda nemški cesar menda dne 19. t. m. K odprtju pride mnogo najvišje in visoke gospode, razun te pa računijo na kakih 60.000 tujcev. — Različne države odpošljejo k otvorjenju, kolikor je določeno doslej, te - le ladje: Angleška odpošlje:

oklopnice „Repulse“, „Resolution“, „Empress of India“ in „Royal Sovereign“, križarke „Blenheim“, „Edymion“, „Apollo“, „Andromacke“, „Belona“ ter aviza „Speedy“ in „Speedwell“. Avstro-Ogerska jedino divizijo stalne askadre pod poveljstvom nadvojvode Karla Štefana. Ta divizija bode sestavljena iz oklopnice „Kaiser Franz Josef“, „Kaiserin Elisabeth“ in Kaiserin-Königin Maria Theresia“. Danska odpošlje križarki III. razreda „Hekla“ in „Geiser“ ter 4 ladije-torpedovke I. razr. Francoska: odklopnico, „Hoche“, križarsko oklopnico „Dupuy de Lome“ in križarko III. r. „Cosmos“. Italija: 2. diviziji, sestavljeni iz oklopnice „Re Umberto“, „Andrea Doria“, „Sardegna“ in „Ruggero di Lauria“ ter 4 torpedovke. Norveška: Ladiji-topničarki I. r. „Viking“ in „Steipner“ ter 6 torpedovk I. r. Portugalska: oklopnico „Vasco de Gama“. Romunska: križarko „Elisabeta“ in parnik „Mircea“. Rusija odpošlje 3 velike oklopnice, katerih dve pa niste še določeni. Tretja oklopnica bode „Rurik“. Španjska: odklopnico „Pelayo“ ter križarki „Infanta Maria Teresa“ in „Marquis de Ensenda“. Švedska: oklopnici „Gota“ in „Thule“ ter ladijo-topničarko „Edda“. Turčija se je te dni odločila po dolgem premišljevanju, da odpošlje jedno odklopnico. Zjedinjene države severno-ameriške odpošljejo križarke „Columbia“ in „Minneapolis“ ter „San Francisco“, „Newark“ in „Marblehead“. Nemških vojnih ladij bode okolo 30, razun teh pa 4 divizije torpedovk, z okolo 400 častniki in 10.000. mornarji.

Inozemskih vojnih ladij bode kakih 53 z 12 admirali, okolo 700 častniki in 15.000 mornarji. Celokupno, pred Kielom zbrano brodovje bode torej štelo kakih 80 ladij z 11.000 častniki in 25.000 mornarji.

Dunaj. — Kakor smo poročali že zadnjič, razpuščen je dunajski mestni zastop in imenovan vladni poverjenik, ki je prevzel vse delovanje mestne občine v svoji roki. Njemu je dodeljeno 15 svetnikov: 7 liberalcev, 7 antisemitov in 1 divjak. Po statutu se morajo vsi nove volitve v teku šestih tednov, a liberalci želé, da bi se vršile še-le meseca septembra. To je vse mogoče pri nas. Tudi v Podgradu niso še volitve razpisane kljub temu, da je nad šest tednov preteklo še pol leta povrhu.

— Načrt volilne preosnove so priobčili dunajski časopisi. Ta načrt je izdelal pododsek velikega odseka državne zbornice. Po načrtu bi se pomnožilo število poslancev za 47 in sicer 13 bi si jih izvolili delavci, 34 pa mali obrtniki. Teh 34 pa bi se razdelilo: 7 na Češko, 1 Dalmacijo, 8 Galicijo, 3 spodnjo Avstrijo, 1 zgornjo, 1 Solnograško, 2 Štajersko, 1 Kranjsko, 1 Koroško, 1 Bukovino, 3 Moravsko, 1 Slezijo, 2 Tirol, 1 Goriško, in 1 Istro; delavski poslanci pa so razdeljeni: 4 na Češko, 1 Dalmacijo, 1 Kranjsko Istro, Trst in Goriško, 1 Galicijo in Bukovino, 3 dolnjo Avstrijo, 1 zgornjo Avstrijo s Solnograško, Tirolsko in Predarlško, 1 Moravska, Slezija 1 in 1 Štajersko-Koroško.

Izvemši „Neues Wiener Tagblatt“ obsojajo vsi dunajski listi pododsekov načrt o volilni reformi. Levičarski listi napovedujejo, da bo levica načrtu nasprotovala. „Arbeiter Zeitung“ pravi, da je ta načrt spomenik sramote koalicijskih strank.

Iz državnega zbora. V seji poslanske zbornice 5. t. m. je predlagal posl. dr. Brzorad, sklicuje se na splošno obsodbo načrta o volilni reformi, vsled katere je vlada moralno izgubila obstojno pravico, naj se sistira razprava o davčni reformi, dokler se odsek za volilno reformo ne izreče glede pododsekovnega načrta. Ministerski predsednik je izjavil, da želi, naj bi se odsek za volilno reformo brez odlašanja izrekel o predloženem mu načrtu. Brzoradov predlog se je odklonil. Koncem seje so posl. dr. Herold in tovariši nujno predlagali, naj vlada takoj precizno določi, kako stališče zavzema glede volilne reforme, ako ne, naj se ustavijo posvetovanja poslanske zbornice za toliko časa, da se bo vlada mogla izjaviti.

Ogerska. — Lanskega leta po Košutovi smrti je prinesel madjarski časopis „Olsvad“

odprto pismo na cesarja kateri je bil uzrok tiskovni pravdi radi razžaljanja Njeg. Veličanstva. Pisec članka je bil obsojen na leto dni zapora. Kraljevska kurija (madjarska vrhovna sodnja) pa je uničila pravorek porote, ker so porotniki bili v nasprotju s svojo sodbo, to je zanikali so uprašanje o razžaljenju Njeg. Veličanstva s 6 proti 6 glasovi, nasprotno pa potrdili uprašanje o krivici s 7 proti 5 glasov. Vsled tega se je vršila ponovna razprava pred porotniki, ki so pa obe uprašnji zanikali z 8 proti 4 glasom: Tako je obdolženec popolnoma oproščen. — Sploh imajo Madjarji za svoje židovsko-liberalno časopisje popolno tiskovno svobodo. Ti časopisi smejo pisati tudi o vladarski hiši, kar se jim poljubi, a ničesa se jim ni bati! To nam dokazuje tudi zgornji slučaj. — Banffyeva vlada je na propadu: Tudi Tisza in drugovi so se prepričali, da se ne da več rešiti — le zavleči se more propad do jeseni, ko se snide zbornica.

Romunija. — Dne 25. m. m. je bila prva obletnica radi spomenice v Kološvaru obsojenih romunskih rodoljubov. V Bukareštu so ta dan proslavili na dostojen način. Zvečer so se zbrali dijaki v nekem prostoru, kjer je govoril novinar Robert Fava, naglasivši, da ni daleč čas, ko bodo romunske trobojnice svobodno plapolale v Madjarski. Govorili so še nekateri drugi rodoljubi. Na koncu so odposlali brzjavni podrav romunskim mučnikom. Madjarski časopisi se hudujejo in prašajo, kje so bile oblasti, ki bi naredilo konec azijskemu divjanju madjarskih šovinistov; Slovanov in Romuncev je večina, a nimajo najmanjših pravic v državi! Takej krivici bi trebalo narediti konec!

Italija. — 2. t. m. so se vršile ožje volitve, pri katerih je izvoljeno 29 vladnih 13 ustavnih opozicionalcev, 9 radikalcev in 3 socijalisti. Splošno se računi, da je izvoljenih 336 vladnih in 155 opozicionalnih poslancev.

— Dne 30. m. m. je umrl v Rimu kardinal Ruffo-Seilla.

— Italijanski časopisi se pečajo z zadevo Crispi-Herz, to je z zadevo, v kateri je Crispi obdolžen, da je kot minister trgoval z odlikovanji v svojo korist. Sploh je moral slišati Crispi strahovitih očitanih in dolženj, da v drugih državah kar debelo gledajo, kakó more mož na vse molčati. Časopisi so mu izrekli vse, kar je sploh mogoče, a ni-jeden ni tožen, ker Crispi molči in si misli: „kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce“.

Nemčija. — Iz Berolina so brzojavili, da je prišlo do razpora ob rusko-nemški meji. Mejni ruski vojaki so baje preganjali 2 kilometra čez rusko mejo četo navideznih izseljencev radi volunstva; dve osebi sti zaprti. — V zaključni seji nemškega državnega zbora dne 25. pr. m. je prišlo do popolnega razkola mej vlado in konservativci. Zadnji so ostro napadali vlado, a ministri se za to niso zmenili. Ko so govorili glavni konservativni govorniki, se je nalašč zadrževal zunaj zbornice kancelar knez Hohenlohe.

Francija. — V poslanski zbornici francoski je predložil ministerski predsednik načrt zakona, v katerem zahteva 250.000 frankov za povzdigo spomenika onim franc. vojakom, ki so padli leta 1870. v obrambi domovine. Proti temu načrtu pišejo mnogi časopisi, ki trde, da bi s tem spomenikom spominjali Francoze le na žalosten poraz. Tudi nekdanji vojni minister du Barail protestuje proti spomeniku. On veli, da je dovolj spomenik Gambettin, zraven katerega plače poražena Francozka in ki spominja na vojno l. 1870.

— V Franciji se pripravlja zopet neka „Panama“. Javljajo namreč, da bodo preganjani radi goljufije pri južni železnici nekateri senatorji in zastopniki, kakor tudi druge odlične osebe. Škoda, kojo je vsled tega država trpela, znaša baje 10 milijonov frankov. Pravosodni minister preiskuje stvar, ki pride še-le v drugi polovici tega meseca v zbornici v razpravo.

— Francozki zdravnik Pasteur je odklonil odlikovanje, katero mu je namenil dati nemški cesar. Odklonil ga je pa vsled tega, ker ne more pozabiti osodepolno francosko-

nemško vojno l. 1870. O priliki kielske slavnosti je namenil odlikovati nemški cesar dva druga francozka učenjaka s takim redom („pour le mérite“) ter nekatere pisatelje in umetnike. Ali bosta tudi ona sledila zgledu Pasteur-ovega rodoljuba?

Belgija. — V ministerskem svetu so razpravljali uprašanje o aneksiji (pripojenju) Kongo-države. Kralj Leopold II. je bil povabil k sebi vse ministre in naprosil, naj zahtevajo od zbornice potreben kredit, kako bi se mogla upravljati država Kongo neodvisno od Belgije. V ministerskem svetu so pa sprejeli predlog odbora, ki glasi, da se odloži aneksija Konga. Minister zunanjih poslov se ni ujemal s tem zaključkom in je vsled tega dal ostavko.

Kitaj. — Prva posledica končane vojne mej Kitajem in Japonom bode gotovo pogodba za veliko posojilo na denarnih trgih Evrope in Amerike. Kitaj potrebuje do 3 milijarde goldinarjev, ako hoče poravnati vse škode vsled vojne, izplačati odškodnino Japoncem, povzdigniti svojo mornarico, organizovati svojo vojsko po uzoru japonske ter izvesti nekatera gospodarska podjetja, ki na novo oživé zastpani organizem kitajskega naroda in ga storijo pristopnim evropski prosveti. Ves finančni svet je danes v živem zanimanju, kako bi Kitaju priskrbel tako veliko posojilo. Vsled teh finančnih operacij se zanima svet živahneje za prometne odnose Kitaja. Izkaz precej točno sestavljenih števil trgovinskega prometa v Kitaju kaže 1894. leta: Uvoz 102,162,911, a izvoz 128,104,522 tačsla (1 tačsl velja 2 gld. 40 kr. v zlatu). Po zadnjih poročilih sodeč, posrečilo se je Kitajcem dobiti posojilo na pariškem trgu z jamčevino Rusije.

Formoza. Na Formozi se je že bil boj mej domačini in Japonci. Poslednji so že zasedli dve pristanišči na severu tega otoka. Treba bode pa še hudih bojev, predno Japonci popolnoma dobé otok v svojo oblast. Predsednik nove republike je vaju bojevanja. Bil je poveljnik izrednih kitajskih čet v Tonkingu, ki so se pečale z roparstvom. Predsednik ve, da sedaj za svoje ljudi ne najde več pripravnega kraja in se bode na vso moč branil. Japonski admiral Kobojata je imenovan formozkim podkraljem in bode gotovo imel hud boj, predno zasede svoje mesto. To bode tem težje, ker so Japonci precej onemogli od prejšnjih bojev in so zaradi tega z veseljem že bili pozdravili mir. Predsednik na Formozi sicer nima dosti vojakov, a so najbrž boljši, kakor drugi kitajski vojaki, ker so se dolgo pečali z ropanjem. Če bi Japonci na Formozi imeli hud boj, bi utegnili Kitajci to porabiti, da jih preženo iz Kiaotonga, na kar jih bode prigovarjala Rusija. Na Frmosi je prišlo do živga tudi mej Japonci in ustaši, ki so proglasili Formoso za ljudovlado. Ker so ustaši nasprotovali Japoncem pri izkrcenju, so isti uporabili topove in ustaše pregnali. Japonci so zasedli Kelung, Kinezi pa zgubili 300 oseb.

Razne novice. V Trstu so zaprti štiri anarhiste, ki so prišli iz Italije praznikovat v Avstrijo. Kot nepoklicani gostje so s svojim obnašanjem razžaljevali ustavni čut naše države. Mej zaprtimi je tudi Tržačan Rovigo, ki je bil že večkrat pod ključem radi svojih anarhističkih idej. Prepevali so Caseriovo himno. — Javljajo, da se deželni zbor isterski snide že v mesecu avgustu v daljše zasedanje. — V Rimu (Italija) so napadli dne 2. t. m. radikalnega poslanca grofa Ferraria ter ga smrtno ranili iz samokresa. On je kandidoval pri poslednjih volitvah proti socijalistu Barbatu in je tudi bil izvoljen. Napadalce iščejo; zaprti so pa nekega črevljarja kot umora sumljivega. Zdravniki ne upajo na Ferrarievo ozdravljenje. — V Perigueuxu (Francija) je bila na Vinkosti slavnost tamošnjega telovadnega društva. K slavnosti so prišli tudi češki Sokoli s prazkim podžupanom dr. Podlipnem na čelu ter so bili sijajno sprejeti. Glasba je svirala „Kde domov māj“, a občinstvo je klicalo „Na zdar!“ Mestni župan je izročil dr. Podlipnemu darilo perigueuxih gospá: dragoceno zastavo, v kateri so bili uvezani grbi dežel češke krone in mesta Perigueuxa. Dr. Podlipny je bil na večerji pri prefektu, kjer je bil navzoč tudi francoski predsednik Faure.

— V sredo so odkrili v M a n g e n t i (Italija) spomenik franc. maršalu Mac-Mahonu. Odkritju so bili navzoči italijanski vojni minister v zastopanju kralja, francozsko vojaško odposlanstvo, potem italijanska vojaška odposlanstva, prefekt in oblastnjaci. — Pri ožjih volitvah dne 2. t. m. izvoljeni so bili v Milanu tri republikanski poslanci, med temi tudi načelnik milanskih težakov, ki je obljubil, boriti se za pravico in resnico. Svojo obljubo je zaključil: „Ako zadano reč zavržem pljunite mi v obraz!“ — V Bukareštu je imela romunska liga svoj kongres, pri katerem si je izvolila dra. L u e g e r j a častnim članom. Ta izvolitev je dala povod, da je izstopilo iz lige več vladnih pristašev. — Iz Carigrada potrjujejo vest, da so Beduini ustrelili angleškega podkonzula v Džedi, a konzula in še dva pomočnika ranili. — Angleško brodovje s 23 ladjami in 10.000 vojakov pod vodstvom treh admiralov je prispelo v Beirut.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Stranka prava je imela zaupni shod v Zagrebu, h kateremu je prišlo veliko število članov. Poročajo, da je nastal v stranki razkol v toliko, da je odstopil od klubovega predsedništva baron R u k a v i n a, dr. Frank baje pa od predsedništva saborskega kluba in od vodstva „Hrvatske“. — Baron O ž e g o v i č je dobil dovoljenje za predhodna dela za železnico od Karlovca (Hrvaška) do Knina (Dalmacija). Ta proga bi šla od državne železnice v Karlovcu prek Turana, Krnjaka, Veljuna, Blagaja, Slunja, Rakovice, Dreznika, Petrovasela itd. do Knina, kjer bi se združila z železnico Knin-Split.

Česka. — Na narodopisni razstavi v Pragi nastali ogenj je izzvil neki delavec. Ni se dognano, ali je ogenj podtaknil ali pa je nastal le po nesreči. Koliko je škode, ni se dognano. Sreča je velika, da ogenj ni uničil vse razstave. — Ker so nekateri mladeniči prepevali na razstavi „izzivajoče“ pesmi in izzvali nered, da je moralo posredovati redarstvo, izdalo je predsedništvo razstave posebno okrožnico, v koji prosí obiskovalce, naj splošno opustijo prepevanje v prostorih razstave, da se tako izogne neljubim posledicam, ki bi lahko doletele razstavljalce in vse podjetnike razstave, ako bi se vnovič ponovili neredi. Isti odbor je izjavil v „N. fr. Presse“ svoje obžalovanje za to, ker niso bili povabljeni k otvoritvi razstave tudi nemški deželni poslanci Česke. Da se to ni zgodilo, navaja, krivi so le razpošiljalci vabil, kateri so vsled pomote prezrli nemške poslanca. — Narodopisno razstavo obiskuje povprečno 0.000 oseb na dan. Število obiskovalcev je že čez 300.000. V enem oddelku razstave je videti 1 milijon krajcarjev (po 2 vinarja). V razstavnem vrtu koncertuje dnevom česka kapela Kovačovića ter svira izključno slovanske komade. — Češki Nemci so zaključili, prirediti l. 1898. v Pragi gospodarsko razstavo. Ko so za ta sklep zvedeli Čehi, zaključili so, prirediti istodobno česko razstavo v Brnu. — Knez Hugo Salm je odklonil izvolitev predsednika moravskega gospodarskega društva iz razloga, ker ni vešč českemu jeziku in mu vsled tega primanjkuje za to mesto potrebna usposobljenost. To je pač pravičen mož! Da bi bilo mnogo takih! — O priliki dopolnilnih volitev v Moravski za državni zbor je prišlo do sporazuma med moravskimi Mlado- in Staročehi. Ta sporazum se razširi tudi na vso politično delavnost moravskih Čehov. Poslanec dr. Začek in Tuček sta prevzela vodstvo sporazumljenih strank v Moravski. Češki klerikalci niso pri sporazumu zastopani. V državnem zboru se bolj priključijo mladočeskemu klubu, s katerim bodo v odločni opoziciji proti vladi in trem koaliranim strankam.

Dalmacija. — Razpisana je služba dalmatinskega deželnega poljedelskega nadzornika s plačo letnih 2000 gld. (s pravico povišanja plače od letnih 2200 do 2400 gld.), z uradno doklado letnih 350 gld. ter za popotno odškodnino letnih 1000 gld. in pisarniskim pavšalom letnih 60 gld., torej skupno plačo 3410 gld. Imenovanje bo začasno za jedno leto; ako je prosilec stalno

nameščen kot državni uradnik, namesti se z začasnim pridržanjem dosežanje njegove službe; ako pa v službi zadovolji, bode stalno imenovan. Prosilci naj pošljejo do 15. junija prošnje visokemu poljedelskemu ministertvu na Dunaju, ako so v stalni službi; nasprotno pa le c. in kr. namestništvu v Zader. Izkazati morajo svojo starost dosežanje službovanje, oziroma praktično delovanje in o slučajnih strokovnih svojih razpravah, ki so bile izdane tiskom, ter o poznanju jezikov. — Občina Dubrovnik je dovolila 200 gld. za Ljubljano. Gg. profesorja Borštnik in Pregelj (naša rojaka) sta v isto svrhu nabrala 182 gld. — V Dubrovniku so bili obsojeni na globo nekateri hrvaški in katoliški srbski mladeniči, ker so na prostem izžvižgali italijansko društvo „Lega Nazionale“. — Na dubrovniškem gimnaziju je preiskava proti nekaterim srbskim dijakom, ki so zavajali za srbsko misel svoje mlajše tovariše hrvaške narodnosti. — Za deželnozborske volitve v Dalmaciji se pripravlja tudi dalmatinska hrvaška narodna stranka. Dr. Klaić in dr. Bulat sta sklicala shod zaupnikov v Split na dan 9. t. m., pri katerem se je razpravljalo o korakih glede na te volitve. Borile se bodo tri stranke in sicer hrvaška zbirna (Klaić) in stranka prava (Biankini) ter srboavtonomaši. — Od 1. julija naprej začne dnevna poštna in prevozna zveza med Kotorom (Dalmacija) in Cetinjem (Črna gora). Te pošte je pač bilo živa potreba, kajti črnogorsko stolno mesto je imelo vse premalo zveze z avstrijskim ozemljem.

— Lesinski škof Fulgencij Carev je tudi izdal okrožnico na podrejeno duhovstvo glede na prihodnje deželnozborske volitve. Primorski italijanski časopisi priobčujejo okrožnico na prvem mestu, kar pomeni; da jim posebej ugaja. Okrožnica sama ob sebi je slična onim isterskih škofov. Ali bo imela kak poseben uspeh, ne moremo vedeti, kajti dalmatinskih razmer ne poznamo dobro, vendar pa upamo, da stori narodno dolžnost tudi tamošnje duhovništvo, ki je polno rodoljubja in svoječasno bilo rešitelj hrvaškega naroda izpod avtonomaške jarma.

Bosna-Hercegovina. — S 1. oktobrom se ustanovi jedna nova rezervna stotinja pri vseh štirih bosensko-hercegovskih polkovnijah. CesarSKI ukaz je že priobčen v vojnem listu. — V Tolisi (bos. Posavina) je umrl književnik, ljudski pesnik frančiškan Martin Nedić v 86. letu. Za časa ilirskega pokreta v Hrvaški je bil pokojnik vrl pristaš Ljudevika Gaja. — Dne 22 pr. m. se je vršilo ljudsko številenje po vsi Bosni-Hercegovini. Končalo je v najlepšem redu. Ker bodo zbrani posamični podatki še-le 15. t. m., ni mogoče ustanoviti števila prebivalstva, vendar pa se kaže v nekaterih mestih prirast. — Dunajski mestni svet je zaključil, dovažati iz Bosne razno meso na dunajski trg. V to svrhu sezida posebno klavnico v Bosni zraven Save, kjer bodo ubijali goveda in potem meso odpošiljali na Dunaj. — V Mostarju namerujejo ustanoviti srbski časopis. Pišejo, da je vlada dala svoje dovoljenje. Izhajal bo v tiskarni Radović. — Bosenska censura je zaplenila one časopise v Bosni-Hercegovini, ki so prinesli vabila, katera je izdala jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu o nabiranju gradiva za folkloristiški zbornik in oni za zgodovino hrvaške književnosti v novem veku. Tako poročajo iz Bosne „Obzoru“, ki pristavlja temu svoje uprašenje: mari se misli pečati sama bos. vlada s tem poslom, ali isti prepustiti madjarski akademiji v Budimpešti, dotično je li mogoče to prvo znamenje o govorici, koje širijo neki politiki, da g. Kallay nameruje prevesti idejo samostojne hrvaške države in storiti njeno prosvetno in politično središče v Sarajevu?

Srbija. — Belgrajski dopisnik „N. f. P.“, ki je baje dobro poučen o odnošajih v Srbiji, piše: „Smatrati moremo gotovim dejstvom, da je kralj uvidel popolen neuspeh nestranskske vlade ter vsled tega resno in iskreno želi povrniti se k normalnim odnošajem. Kako to doseže, se še ne more reči. Kralj želi rešiti finančno uprašenje z današnjo vlado na čelu, mejtem so vsi resni politiki vseh treh strank izjavili kralju svoje nazore, da sedanja vlada nikakor ne bo mogla trajno urediti financ, ker za to ni sposobna. To

more urediti le vlada, ki uživa zaupanje ljudstva. Poskus finančnega sveta težko bode imel uspeh, ker radikali in liberalci odklanjajo sodelovanje. Če ne pojde za roko, današnji vladi rešiti finančno uprašenje, tedaj bo moral kralj poklicati na vlado radikalno ali koalirano začasno ministerstvo“.

Bolgarija. — Preiskovalni odbor so- branja proti Stambulovu konča kmalu delo. Člani odbora drže tajno ves nakopičeni materijal, kajti v javnost ne sme priti nič, predno se ne presliši Stambulov. Gotovo je le to, da vlada ne dovoli Stambulovu odpo- tovat. Vsi bolgarski časopisi, izvzemši Stambulova „Svobodo“, so nasprotni izdanju pot- nega lista. — 30. pr. m. o priliki obletnice zrušenja Stambulove vlade so uprizorili dijaki v Sofiji s privoljenjem redarstva bakljado, z godbo in z zastavo na čelu. Pred hišo Stambulovo, katero je varovala straža, upili so „smrt tiranom!“. Prišlo je tudi do malega pretepa med dijaki in socijalisti.

Rusija. — Pri slavnostni seji „Petro- grajskega slovanskega dobrotornega občestva“ z dne 23. m. m. je govoril prof. Kulakov- skij o Šafařikovem spominu ter med ostalim rekel: „Ker mi Rusi redno vršimo svojo dolžnost proti Slovanom, nam je potrebno poznanje Slovanstva, ako hočemo odrediti važnost, kakor tudi ulogo Slovanov v nalogah Rusije. Potrebno je ne le znanstveno prouče- vanje Slovanov, ampak tudi vsestransko raz- širjevanje znanja in vestij o Slovanih v vseh slojih ruskega društva in naroda. Potrebno je znanje ne le preteklosti, temveč tudi bodoč- nosti, potrebno je, obračati posebno pozornost slovanskemu svetu, v katerih udih se razvija lastno samostojno življenje in kateri ima svoje pote. Naj gredo ti poti sporedno z ruskimi, kakor tudi to življenje sporedno z velikimi nalogami in cilji slovanske Rusije“. Prof. Kulakovskij je še naglašal, da ruski časopisi, ki bi se morali pečati s slovanskim uprašenjem — cesar pa ne delajo — dobivajo svoje vesti iz kalnih virov nemškega, angleškega in mad- jarskega novinstva; vendar pa bi moralo zas- topati rusko časopisje važnost in resnico v slovanskih uprašenjih brez ozira na prelazne ljudske struje, ako hoče služiti koristim Rusije“. — Isto tako je pisal v časopisu „Novoje Vreme“ E. de Witte: „Ideje, ki imajo močno pod- lago, živijo, jačajo se in razvijajo vedno bolj; napačne struje, katere večkrat objamejo cele narode, kmalu izginejo in se izhlapijo v zraku. Tako ima tudi slovanska ideja močno, ne- upogljivo podlago. Njej je temeljni kamen: k r š č a n s k a l j u b e z e n, bratovstvo so- rodnih plemen in njih prosvetno jedi- nstvo. Naj navalijo vetrovi, spusti se dež, naj protokajo hudourniki, ta dom, ki je sezi- dan na pečini, obstane čvrst in neupogljiv. In ta izvor življenja nima zadržka, ampak teče z vso močjo naravnost, da se izlije v reko — v brezobalno morje“. — V Petro- gradu je izšla zbirka narodnih pesmij od N. J. Havlača. V tej ima zraven ruskih tudi na- rodnih pesmij zapadnih Slovanov. — Kakor poročajo, namerujejo v Rusiji ustanovljati pevka društva po uzoru zapadnih Slovanov.

Raznoterosti.

* Čudno žrebanje. — Dne 30. m. m. zrebali so v Belemgradu srečke srbskega dr- žavnega dolga. Dotična komisija izzrebala je glavni dobitke. Po čemu komisija dvakrat. Pr- vikrat proglasila je namreč srečko št. 26.388 kot ono, na katero pade glavni dobitke 150.000 frankov, v drugič pa srečko št. 10.067. Kako se je mogla dogoditi taka „po- mota“, to ve menda le dotična komisija. Pri- sotno občinstvo bilo je seveda zelo razbur- jeno, a komisija je čula marsikatero, ne baš laskavo besedo. Lastnik prvoizžrebane srečke št. 26.388 kani iztirjati svoj dobitke sodnji- skim potom.

* Velikanska eksplozija. — Na Bin- košte se je v erarični smodnišnici v Feliks- dorfu blizu Dunaja primerila velika eksplo- zija. V jednom poslopju, stojećem v primerni razdalji od drugih, se je na doslej nepo- jasnen način unel smodnik. Eksplozija je bila strahovita in se je slišala več ur daleč. Poslopje je povsem razrušeno, štiri ženske in dva moška pa so bili na kose raztrgani.

* **Pameten jubilej.** — Dne 20. maja je Angleška praznovala tridesetletnico, kar se je na angleških tleh vršil zadnji dvoboj. Pred tridesetimi leti je neki častnik ustrelil v dvoboju svojega tovariša. Princ Albert, soproj kraljice Viktorije, je prouzročil, da se je dotični častnik izključil iz vojske; s tem se je odpravila bolezen dvobojevanja za vselej.

* **Pomadjarjenje imen.** — Lanskega leta je pomadjarilo svoja imena na Ogerskem 868 oseb; od teh je bilo 500 židov, ki so se poprej pisali: Kohn 56, Weiss 28, Klein 26, Schlesinger 13, Spitzer 5, Schwarz 9, Deutsch 9, Rosenfeld 9, Stern 9, Löwy 11, Berger 2, Pollak 6, Fischer 5, Rosenberg 3, Braun 6, Gross 1, Rosenzweig 2, Blau 3, Friedmann 9, Goldstein 7, Krauss 6, Lichtenstein 3, Rosenthal 4, Singer 8, Steiner 8, Weinberger 8, itd. — Tako se torej stvarjajo čistokrvni Madjarji! Svindl!

* **Pestalozzi-jeva pisma.** — V mestnem arhivu v Yerdonu našli so čez 200 še ne objavljenih Pestalozzi-jevih pisem, ki govorijo o prebivanju in delalnosti tega znamenitega pedagoga.

* **Koliko stane na leto jeden vojak?** Pešec stane 221 gld., lovec 226, konjik 408, topničar 349, ženijski vojak 246, pri „trainu“ 500, povprečno pa 225 gld. V Nemčiji povprek 406, v Franciji 218, v Angliji 100. Jedna polkovnika pešcev stane na leto 312.846 gld., konjska 518.062, topničarska 547.805. — To so pač strašne svote! Ni čuda, ako vojska požre ves denar! Oj, koliko železnice, cest, raznih podjetij itd. bi lahko dobili leto za letom za oni denar! Da, za sto let se bodo naši potomci čudili, kakó je mogla biti Evropa tolika sužnja militarizmu!

* **Kako plačujejo ljudje svoje delavce,** razkrilo se je te dni na Dunaju pred sodiščem. Židovska tyrdka Sondek et Vetzler se je pogodila z uhogo šiviljo Pavlino Krist, da bo delala srajce za imenovano tyrdko in sicer po 12 srajce za 60 krajcarje!! Jemala je platno na dom in je delala. Ko jej je pa mati obolela, ni mogla več živeti. V veliki zadregi je zastavila nekoliko metrov platna, radi česar so jo judovski gospodarji zatožili pri sodišču, katero je prisodilo uhogi šivilji osem dni zavora. Sodnik sodi po postavi, tudi če skale pokajo! Toda naš preblagi vladar je obsojeni ubožici zbrisal kazni in vrnila se je k bolni materi. Bila je pa to le mala tolažba za siroto, ki nič nima in je izgubila še oni judovski zaslužek: 60 novcev za 12 srajce. Tako plačajo judje svoje delavce! Kristijani, ki tako radi vkupujete v judovskih prodajalnicah, vzemite si h srcu tu dogodbo.

Vinska klavzula. — Dogovori, ki so se vodili nekoliko tednov na Dunaju mej italijansko in avstro-ogersko vlado o uporabi napadane vinske klavzule v trgovinski pogodbi, so bili konečno zaključeni dne 23. t. m. Svrha jim je bila, da se ustanovi, kakó se ima postopati z italijanskimi vini na avstro-ogerskih carinarah. V tem so se zjediniili, in kakor poročajo italijanski časopisi, na popolno zadovoljnost Italije. Odnosni ukazi italijanske in naše vlade se proglasijo 28. junija in stopijo v veljavo že 1. julija. Ukazi se bodo tikali nadzorstva pod zaščito avstro-ogerskih in italijanskih konzulatov, kakor tudi carinarskih organov od one dobe, ko italijanski vinogradniki in izvoztelji naprosijo potrdilo pri italijanski vladi za carinarski izvoz vina v Avstro-Ogersko. Najprej se mora določiti, da je vino naravno in kje je zrastle, potem se pa morajo sodi uradno zapečatiti in pridržati pod nadzorstvom do časa, ko se obdači pri avstro-ogerski carinari. — Ako se bode res takó postopalo, tedaj se bode prodajalo le pravo italijansko vino. Dogovorjeno je tudi, da za vsa italijanska vina, ki bodo odposlana pred 8. junijem, bodo veljali še stari predpisi.

Književnost.

Funtkove izbrane pesmi izidejo točno 15. junija. Zunanja in notranja oblika bo zelo ukusna. Obsegale bodo 160 strani. — Naročniki „Slov. knjižnice“ jih dobé kot dvojnati snopič za samih 30 kr. s poštnino red; nenaročniki plačajo 50 kr., kar je še

vedno nenavadno nizka cena. Ker je naposled ves čisti dohodek namenjen Ljubljani, nadejamo se, da dobé obilo kupovalcev. Zelo bi želeli, ako bi se v vseh večjih krajih našel kak rodoljub, ki bi nam nabiral naročnike.

Kažipot za l. 1895. — O tej knjigi iz naše tiskarne piše jako laskavo zadnji „Dom in Svet“, ki pravi ob sklepu: „Kakor kaže ta površni pregled, ponuja ta „Kažipot“ bogato vsebino, in zato je posebno za Primorje jako rabna in priporočna knjiga, trgovcem in uradnikom pa kar potrebna. Ne da se tajiti, da tukaj deluje pridna roka.“

„Kažipot“ se še vedno dobiva v naši tiskarni za 1 gld. 20 kr., po pošti 10 kr. več.

„Slovanska knjižnica.“ — O tem podjetju poročata obširneje oba slovenska leposlovna lista v zadnjih številkah. Kritika je precej ugodna. Vse, kajpada, ni popolno, da bi ne mogli ničesa pograti, saj pri imenovanih listih tudi ni. — Za „Slov. knjižnico“ so se začeli zanimati tudi bratje Hrvatje, kajti zadnji čas jo precej dobro prodaja „Dionička knjižara“ v Zagrebu.

„Knjižnica za mladino.“ — Izšel je peti snopič, ki prinaša šest krajsih jako ljubkih povestic; prepričani smo, da jih bo mladina čitala z veseljem in pridom.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl običinstvu priporoča za obilen obisk.

Anton Obidič čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na ravno brisko vino.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Zaloga v Gorici, Raštelj 9.

Ivan Reja gestilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobne.

Usnjate zavornice

(Bremsklotz)

Patent v vseh državah

prekosijo vse dosedanje zavornice, ker delujejo popolnoma mirno in gotovo, drže mnogo boljše, ne obrablajo tako kolesnih obročev in so mnogo ceneje. Vojaska in druga oblastva se je pripoznala kot najboljše in je tudi uvedla. — Zastopstva in edine zaloge se oddajajo. Prospekti gratis.

Tovarnar: H. Köhler, Breslau, Parkstr. 13

Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Zelene kumare (gurke)

kupi bodisi v večjih ali manjših množinah. — Najcenejše ponudbe prosi C. Borrmann, Halle a/d Saale, Deutschland, Streiberstrasse 3.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriske in drugim Slovincem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.

Priporoča se posebno Slovincem, ki pridejo po opravkih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

Tržaška eksportna pivovarnica
v Senožečah (pri Divači) ima za Gorico in okolico v ulici

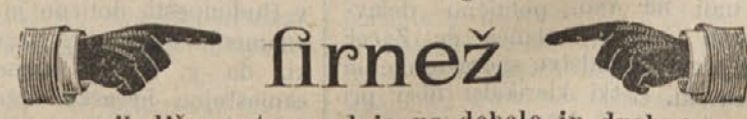
Morelli št. 12

svojo zalogo in priporoča cenjenemu p. t. občinstvu svoja izvrstna dobro uležana piva v sodih po $\frac{1}{11}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ hektl., istotako tudi v steklenicah po $\frac{1}{2}$ litra.

Hitro postrežbo zagotavlja z vsem spoštovanjem

udani
Gustav Scholz,
zastopnik.

Laneno-oljnati

najboljše vrste prodaja na debelo in drobno

Adolf Hauptmann

tovarna firnisa v Ljubljani.

Ilustrovane cenike o potrebščinah za obrt, šolo in hišo pošiljam na zahtevanje brezplačno in poštne prosto.

„Kažipot“ za leto 1895-96. je izšel! Dobi se v tiskarni za gl. 1-20, s pošto 10 kr. več.